

VIHARNIK

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE LESNA SLOVENJ GRADEC GOZDARSTVO IN LESNA INDUSTRIJA N. SOL. O.

LETO XV — POSEBNA STEVILKA

APRIL 1983

POŠTINA PLACANA

V prejšnji številki VIHARNIKA smo napovedali, da bomo v posebni izdaji objavili zaključni račun za leto 1982 skupaj s planom delovne organizacije za letošnje leto. Glede na to, da plan še ni usklajen, smo se odločili, da objavimo v posebni številki samo rezultate gospodarjenja, plan pa bo objavljen v redni izdaji VIHARNIKA. Uredništvo

REZULTATI GOSPODARJENJA ZA LETO 1982

SPLOŠNE KADROVSKE ZADEVE

LESNA Slovenj Gradec, gozdarstvo in lesna industrija r.o. je vpisana v sodni register pri Temeljnem sodišču v Mariboru. V svojem sestavu je imela 22 temeljnih organizacij, delovno skupnost skupnih služb in interno banko. S 30. septembrom se je iz sestave LESNE ločila temeljna organizacija gostinstvo in turizem in pripojila k MERX Celje.

Na področju organizacije in poslovanja smo sproti spremljali in urejali organizacijsko strukturo temeljnih organizacij in celotne delovne organizacije. Izdelan je bil razvid del in že sprejet v večini temeljnih organizacij. Intenzivno so potekala dela izdelave sistema delitve osebnih dohodkov. Rezultati teh prizadevanj kažejo, da bo predlog kmalu dozorel za začetek javne razprave.

Zivahna je bila dejavnost na področju samoupravnega urejanja poslovanja. Na nivoju delovne organizacije je bilo kar 39 sej samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij. Izdelanih in sprejetih je bilo 22 samoupravnih splošnih aktov in izvedene volitve v samoupravne organe skupščine družbenopolitičnih skupnosti in samoupravnih interesnih skupnosti.

V letu 1982 je LESNA poprečno zaposlovala 2880 delavcev ali 47 delavcev več kot v letu 1981. Tako je stopnja zaposlovanja znašala 1,65%. Fluktuiralo je 744 delavcev, od teh se je na novo zaposlilo 383 delavcev, odšlo pa jih je 371. Težave so nastopale pri zaposlovanju delovnih invalidov, ki jih je v LESNI 134, medtem ko je 30 delavcev še v postopku za pridobitev statusa delovnega invalida. Prisoten je tudi alkoholizem, saj je bilo v prizadevanju za odpravo tega pojava obravnavanih kar 25 primerov kroničnih alkoholikov. Le-ti so tudi često predmet disciplinskih obravnav zaradi neopravičenih izostankov iz dela. Vseh neopravičenih izostankov iz dela je kar 75% obravnavanih disciplinskih zadev. V letu 1982 jih je bilo 139.

Pri obravnavi dela in zaposlovanja je treba omeniti izostanke z dela zaradi bolezni in nesreč pri delu. Zaradi bolezni je bilo 321.164 ur izostankov ali 40.146 dni. V primerjavi z letom 1981 je to za 9% manj, zaradi nesreč pri

delu pa je bilo 37.608 ur izostankov ali 4.701 dni, v primerjavi z letom 1981 za 11% več. Vseh izostankov skupaj zaradi bolezni in nesreč pri delu je bilo 358.772 ur ali 44.847 dni, kar je približno enako kot v letu 1981. K tem izostankom je treba prišteti še izostanke zaradi porodniškega dopusta. Leteh je bilo v minulem letu 125.195 ur ali 15.649 dni.

V prizadevanju za izboljšanje standarda delavcev je bilo kupljenih v letu 1982 v celotni LESNI za delavce 7 stanovanj ali 50% manj kot v letu 1981. Za to je bilo porabljenih 8.785.166,65 din. Posojilo za individualno gradnjo pa je bilo podeljeno 172 proslcem v vrednosti 9.714.900,00 din. Sredstva so bila vročena banki in s tem oplemenitena.

Počitniške kapacitete smo v letu 1982 povečali z nakupom petih kontejnerjev, vendar še tudi s tem niso rešene vse potrebe, ker še vedno ne bo mogoče ustreči vsem delavcem, ki želijo letovati. Tako je v lanskem letu kljub povečanim zmogljivostim letovalo v počitniških naseljih LESNE le 270 delavcev z družino ali 9,4% vseh zaposlenih. Težave pri urejanju oddiha povzročajo razdrobljenost naselij, njihova velika oddaljenost od delovne organizacije, premajhna zmogljivost in nesorazmerno visoki stroški, ki so tudi posledica lokacijske razdrobljenosti.

Tudi v letu 1982 smo prizadevno reševali kadrovska vprašanja. Štipendirali smo 244 štipendistov, od tega 178 za delo in 66 ob delu. Za 26 učencev in štipendistov smo izpeljali pripravništvo, 28 pa jih je opravilo strokovni izpit. Končano je bilo šolanje III. ciklusa dislociranega oddelka šole za delavce iz lesarstva v Slovenj Gradcu in II. ciklusa dislociranega oddelka v Prevaljah. Šolanje v obeh oddelkih je trajalo 14 mesecev, žal, samo za 24 udeležencev v obeh oddelkih. Izvajali smo tudi delovno prakso, katere se je udeležilo 117 učencev v 6 temeljnih organizacijah in delovni skupnosti skupnih služb. Prvič je bilo organizirano praktično delo za pripravnike v gozdarstvu. Nadalje je bil organiziran tečaj za pridobivanje lesa in tečaj za motorne žage. Izven delovne organizacije se je različnih tečajev in seminarjev udeležilo 185 delavcev, 75 učencev in študentov pa je opravilo počitniško prakso. Na izobraževalnem področju je zaskrbljujoče izobraževanje za smer gozdar, saj se med štipendisti v gozdarski usmeritvi za ta poklic ni odločil nobeden, kar kaže na to, da za poklic gozdar ni zanimanja ter, da bo potrebno vložiti zato dodatne napore.

Pn.
STUDIJSKA KNJIŽNICA
RAVNE
62390 RAVNE/KOROŠKEM

Temeljne organizacije imajo svoje premoženje zavarovano pri zavarovalni skupnosti Triglav, območni skupnosti Maribor, za panoge:

- požarno zavarovanje gradbenih objektov in opreme,
- zavarovanje cest,
- flotantno zavarovanje,
- zavarovanje strojeloma,
- šomažno zavarovanje,
- avtomobilsko zavarovanje — kasko in avtoodgovornost,
- zavarovanje civilne odgovornosti,
- zavarovanje vloma in ropa,
- gradbeno zavarovanje,
- montažno zavarovanje,
- transportno zavarovanje,
- prevoziška odgovornost in kargo zavarovanje,
- zavarovanje potrošniških kreditov.

Za zavarovanje je bilo sklenjenih 256 pogodb. Prijavljenih je bilo 889 škod. Vse zavarovalne premije z obrestmi za obročno plačevanje so znašale 36.675.696 din. Izplačanih je bilo 23.274.644,95 din odškodnin, brez odškodnin za avtoodgovornost, civilno odgovornost in kolektivno nezgodno zavarovanje, ki jih prejmejo direktno oškodovanci.

II. PROIZVODNJA

1. GOZDARSKA DEJAVNOST

V preteklem letu je bilo gospodarjenje usmerjeno k čim večjemu izvozu in optimalni oskrbi primarne in finalne predelave DO LESNA in lesne industrije v območju. Kljub določenim težavam, ki so nastopile kot posledica vseh stabilizacijskih ukrepov, je letni proizvodni plan vseh dejavnosti v gozdarstvu v celoti izvršen.

Gozdna proizvodnja

Sektor last.	plan sečnje			blagovna proizvodnja		
	plan	izvršit.	%	plan	izvršit.	%
družbeni sektor:						
iglavci	96.900	98.205	101	95.580	99.976	104
listavci	12.000	10.864	91	12.000	10.989	92
skupaj	108.900	109.069	100	107.580	110.365	103
zasebni sektor:						
iglavci	125.000	128.516	103	114.400	111.949	98
listavci	15.000	15.000	100	7.400	7.147	97
skupaj	140.000	143.516	103	121.800	119.096	98
s k u p a j						
iglavci	221.900	226.721	102	209.980	211.325	101
listavci	27.000	25.864	96	19.400	18.136	93
skupaj	248.000	252.585	101	229.380	229.461	100

V družbenih in zasebnih gozdovih so sečnje izvršene s 101%; zaostajamo pri sečnji listavcev, prekoračujemo pa sečnjo iglavcev, ki so tržno in finančno bolj zanimivi. Blagovna proizvodnja je v družbenem sektorju izvedena v večjem obsegu in so se s tem prehodne zaloge zmanjšale za 2800 m³, oziroma na 11.481 m³ ali približno 10% blagovne proizvodnje. V zasebnem sektorju je blagovna proizvodnja pod planom za 2% ali 2700 m³ zaradi močno povečane porabe lesa v domačem gospodarstvu. Domača poraba je bila planirana v višini 10.600 m³ lesa iglavcev in 7600 m³ listavcev za drva. Realizirana domača poraba je 16.565 m³ iglavcev in 7853 m³ listavcev — skupno 24.418 m³ ali 34% nad planom. Del lesa iz naslova domače porabe se je kasneje pojavil na trgu kot rezani les in so ga pokupili TOK gozdarstva v skupni količini 2562 m³, kar predstavlja približno 3600 m³ hlodovine. Zaradi tega in tudi zaradi prekomerne prodaje hlodovine je dobava na žage pod planom za 8664 m³ ali 7,28%.

Gozdnogojitvena vlaganja

Vlaganja v obnovo, nego in varstvo gozdov so izvršena v večjem obsegu, kot je bilo predvideno z letnim gospodarskim načrtom in kot je določeno z območnim načrtom in samoupravnim sporazumom o temeljih plana SIS za gozdarstvo GGO Slovenj Gradec.

Lastništvo	vrsta del	plan 1982		izvršeno 1982		izvrš.	
		ha	dnin	ha	dnin	ha	dnin
družbeni gozdovi	obnova	103	1.731	121	1.831	177	106
24.360 ha	nega	1.089	6.496	1.176	6.727	108	104
	varstvo		1.506		1.439		96
	skupaj	1.192	9.733	1.297	9.997	109	103
zasebni gozdovi	obnova	190	2.453	200	2.373	105	97
33.423 ha	nega	886	5.718	923	5.800	104	101
	varstvo		1.404		1.336		95
	skupaj	1.076	9.575	1.123	9.509	104	99
gozdovi območja	obnova	293	4.184	321	4.204	110	100
57.783 ha	nega	1.975	12.214	2.099	12.527	106	103
	varstvo		2.910		2.775		95
	skupaj	2.268	19.308	2.420	19.506	107	101

Pri obnovi smo skupno posadili 563.000 sadik, od tega 505.000 ali 90% iglavcev in 58.000 ali 10% listavcev. Potrebe po deležu listavcev so mnogo večje, vendar so izostali zaradi pomanjkanja sadik. Vse sadike za lastne potrebe in deloma tudi za dobavo drugim gozdnim gospodarstvom vzgojimo v lastni drevnici Muta.

Površinski obseg gojitvenih del je izveden s 107% (DS 109%, ZS 104%), po dnevah pa s 101% (DS 103, ZS 99%), kar dokazuje višjo produktivnost dela, kot je bila načrtovana po planu. V zasebnih gozdovih se pri izvajanju gozdnogojitvenih del močno vključujejo tudi gozdni posestniki. Največ uspeha pri vključevanju kmetov v izvajanje gojitvenih in drugih del v gozdarstvu ima TOK gozdarstvo Ravne na Koroškem. Intenzivnost gozdnogojitvenih ukrepov znaša v družbenih gozdovih 5,32% vseh površin, oziroma 0,41 dneve na ha gozdov. V zasebnih gozdovih je bilo gojitveno obravnavanih 3,36% gozdnih površin, oziroma je bilo vloženih 0,28 dneve poprečno na hektar gozda. Iz tega je razvidno, da je intenzivnost vlaganj v družbenih gozdovih večja kot v zasebnih predvsem zaradi potreb (stanje gozdov).

Pregled ustvarjenih in koriščenih sredstev PBV

Vrsta porabe	družbeni sektor		zasebni sektor		skupaj	
	din	delež %	din	delež %	din	delež %
gojenje gozdov	23682919	65,34	22990479	49,40	46673398	56,81
inštitut	2365409	6,53	2938199	6,49	5303608	6,46
aviopreventiva	133800	0,37	166200	0,37	300000	0,36
območna SIS	166198	0,46	206443	0,46	372641	0,45
odkazovanje	4789983	13,22	11448952	25,28	16238935	19,77
urejanje gozdov	4053494	11,18	5035057	11,12	9088551	11,06
republ. SIS	—	—	2156091	4,76	2156091	1,53
skupaj porab.	35191803	97,10	44941421	97,88	80133224	97,55
neporabljen PBV	1052231	2,90	961705	2,12	2013936	2,45
skupaj PBV	36244034	100,00	45903126	100,00	82147160	100,00
od tega rep.	5400	0,01	618710	1,35	624110	0,76
lastna sredst.	36238634	99,99	45284416	98,65	81523050	99,24

Bilo je zbranih za 6310328 din oziroma za 8,32% več sredstev PBV kot je bil plan. Poprečni strošek za 1 ha gojitvenih del je bil planiran v višini 14198 din (DS 14199 din in ZS 14198 din) in realiziran za 19286 din na ha površine (DS 1826, ZS 20472). Poprečni stroški za gojitvena dela so poprečno narasli za 36%.

Urejanje gozdov

Program urejanja gozdov je za leto 1982 v celoti izvršen, stroški del pa so doseženi z 89%. Terensko so bili obdelani zasebni gozdovi na desnem bregu Drave TOK gozdarstvo Radlje, občina Radlje, kabinetno pa so bili sestavljeni gozdnogospodarski načrti za gospodarske enote Črna — Smrekovec DS, Črna ZS, Radlje ZS — levi breg. V tem času so tudi obdelani vsi osnovni podatki in analize za sestavo območnega gozdnogospodarskega načrta.

Izgradnja gozdnih prometnic in projektiranje

Izgradnja in vzdrževanje gozdno kamionskih cest izvaja za TOZD in TOK gozdarstva TOZD gradnje, razen za TOZD gozdarstvo Radlje, ki izvaja gozdne gradnje in vzdrževanje pretežno v lastni režiji.

Vrsta del	last-ništv	plan 1982		realizacija		% realizac.	
		km	din 000	km	din 000	% km	% din
nove ceste	DS	28,9		18,5	29325	64	
rekonstrukcije		2,0		3,9	4225	195	
skupaj ceste		30,9	34297	22,4	33550	72	98
vlake		—	—	22,9	4799	—	—
skupaj ceste + vlake		30,9	34297	45,3	38349	—	—
nove ceste	ZS	39,9		27,4	22739	69	
rekonstrukcije		8,5		6,2	9244	73	
skupaj ceste		48,4	33485	33,6	31983	69	96
vlake		—	—	45,2	6460	—	—
skupaj ceste + vlake		48,4	33485	78,8	38443	—	—
nove ceste	DS	68,8		45,9	52064	67	
rekonstrukcije	+	10,5		56,0	65533	71	97
skupaj ceste	ZS	79,3	67782	10,1	13469	96	
vlake		—	—	68,1	11259	—	—
skupaj ceste + vlake		79,3	67782	124,1	76792	—	—

Program izgradnje gozdnih komunikacij (novo zgrajene ceste in rekonstrukcije) je bil izveden z 71%; od planiranih 79,3 km smo na novo zgradili in rekonstruirali le 56,0 km. V ta namen je bilo vloženi 65533427 din, kar predstavlja 97% planiranih sredstev. Iz tega sledi, da so stroški novih cest in rekonstrukcij večji za 37% oziroma za 315000 za 1 km gozdne ceste.

Gozdnogospodarsko območje Slovej Gradec je z intenzivno izgradnjo cestnega omrežja v preteklih 20 letih doseglo odprtost gozdov 21 m na hektar gozda. Zaradi tega in tudi zaradi razvoja tehnologije dela pri pridobivanju lesa prehajamo v obdobje močnejše izgradnje vlak in v rekonstrukcije oziroma izboljševanje obstoječega cestnega omrežja. Kakovost sedanjih cest je zaradi predimenzionirane gradnje neprimerna v pogledu utrditve zgornjega ustroja, odvodnjavanja, minimalnih radiusov i dr.; kar povzroča ogromne stroške vzdrževanja gozdnih cest.

Viri porabljenih sredstev:

Vrsta	last-etroškov	lastna sred-stva	prisp. porab. po SaS	sred-stva SIS SRS	krediti bank	druga sred-stva	skupaj sred-stva	
ceste	din	DS	11600	15789	2282	3879	—	33550
	%		35	47	7	11		100
ceste	din	ZS	1229	18115	5039	3190	4410	31983
	%		4	56	16	10	14	100
ceste	din	skupaj	12829	33904	7321	7069	4410	65533
	%		20	52	11	10	7	100
vlake	DS		4799	—	—	—	—	—
	ZS		3996	—	—	—	—	—
	skupaj		8795	—	—	—	—	—

Iz pregleda virov porabljenih sredstev vidimo, da smo črpali 72% iz lastnih sredstev in iz združevanja porabnikov lesa (4% prodajne oz. nakupne vrednosti). V preteklem letu smo pridobili od republiškega SIS za gospodarstvo 5 mio din za gradnjo cest posebnega pomena na nerazvitem območju — denar je bil porabljen za gradnjo ceste Vas—Remšnik na levem bregu Drave TOK gozdarstvo Radlje. Pri TOK gozdarstva predstavljajo pomemben vir sredstva, ki jih dodatno združujejo kmetje gozdni posestniki.

TOZD gradnje

Izvaja dela novih gradenj, rekonstrukcij in rednega vzdrževanja gozdnih prometnic za TOZD in TOK gozdarstva, del dohodka (21068 din ali 18%) pa ustvari tudi z deli zunaj DO LESNA, skupna realizacija je 113956000 din, oziroma 17% nad planom in 49% nad realizacijo v 1981. letu. TOZD gradnje je bil organiziran v okviru gozdarstva z namenom, da izvaja vsa gradbena dela in vzdržuje gozdne prometnice, vendar je vedno več del, ki jih TOZD in TOK izvajajo v lastni režiji zaradi težav v TOZD gradnje. Med temi najbolj izstopajo: organiziranost TOZD, pomanjkanje kadrov, neustrezna oziroma prešibka lastna mehanizacija, razdrobljenost gradbenih objektov, slaba aktivnost na področju raziskovalnega dela in modernizacije gradnje in vzdrževanja gozdnih prometnic in tudi vsakoletno zavlačevanje z investicijskimi programi, kar je posledica gospodarskega stanja v LESNI. Vse te probleme bo nujno postopno razreševati, da bomo zagotovili racionalno rabo velikih sredstev, kvalitetno gradnjo in vzdrževanje gozdnih cest.

CLS Otiški vrh

Proizvodnja in prodaja	plan	realiz.	%
TOZD žage — skup. prihodek	46350	43028	93
ostala realizacija	24600	25928	105
tramiči	11718	12074	103
sekanci	15532	17451	113
skupaj	98200	98471	100

Proizvodni plan je bil izvršen 100%. Dobave na žage in TIP Otiški vrh so opravljene v manjšem obsegu, večji pa je obseg lastne predelave in dobava lesa izven DO LESNA. Vrednostna realizacija je zaradi povečane lastne proizvodnje tramičev realizirana s 110%.

Problemi proizvodnje in dela na CLS so:
 — neenakomerna dobava gozdnih sortimentov,
 — tehnološko in tehnično zastarele linije s tem večje število okvar,
 — dotrajana transportna vozila in s tem povečano število izpadov v proizvodnji,
 — težave z oskrbo z rezervnimi deli predvsem iz uvoza,
 — povsem dotrajani lupilni stroji na linijah (kar povzroča slabše beljenje in reklamacijo s strani TLL Prevalje in tovarne celuloze Krško),
 — zdravstveno stanje delavcev in s tem velik odstotek bolniških izostankov v poprečju 3,3 delavca,
 — neopravljeni pravočasni celotni remont linij zaradi prevelikih količin lesa v letnih mesecih.

Če hočemo v letu 1983 zagotoviti redno in kvalitetno delo, moramo nujno vgraditi nova Cambio stroja 66 in 35 in zagotoviti rezervne dele za drugo strojno opremo.

TOZD TRANSPORT IN SERVISI

Opravlja za gozdarsko dejavnost prevoz gozdnih sortimentov, spravilo lesa, servisiranje motornih žag in druge strojne opreme.

Prikaz prihodka po dejavnostih

Dejavnost	plan 1982	izvršitev 1982	indeks	str. v sk.	str. skup.
gozdarski avto prevoz	84330000	92303362	109	62,6	40,30
splošni avto prevoz	35785000	27516775	77	18,7	12,00
mehanizirano spravilo	31855000	27685785	87	18,7	12,1
skupaj prometna dejav.	151970000	147505923	97	100	64,4
avto exter.	16266000	16018330	98	19,6	7,0
serv. inter.	20000000	17085448	85	21,0	7,4
serv. mot. žag.	2550000	5476772	215	6,7	2,3
elekt. serv.	1520000	1325263	87	1,6	0,5
proizvodnja	36900000	41710538	113	51,1	18,2
skupaj delav.	77276000	81616353	106	100	35,6
skupaj	209206000	229122177			

Gozdarski avtoprevozi

a) Dejavnost gozdarskega avtoprevoza je konec leta imela skupno 25 vozil s skupno nosilnostjo 388 ton in bi lahko z normalno dinamiko potreb v celoti zadovoljila potrebe LESNE. Skupno smo imeli na razpolago 6832 avto-dni.

Vozilo	št.	po učinku	po času	poprav.	za-stoji	razpol. dnin
MAN 16200	10	2207	44	249	160	2660
TAM 170	10	2268	122	152	34	2576
MAG 270	4	1156	43	120	11	1330
MAN 650	1	130	6	35	89	266
Skupaj	25	5767	215	556	294	6832

Iz prikazanih podatkov je razvidno, da je izkoristek razpoložljivih kapacitet dejavnosti gozdarskega avto-prevoza 86 % in je izboljšanje v primerjavi z letom 1981 za 10 %.

Z gozdarskimi kamioni je bilo prevoženega 219527 m³ lesa in pri tem opravljeno 4850000 m³ km na poprečni prevozni razdalji 22 m. Poprečni prevozni strošek znaša 370 din/m³.

Dejavnost mehaniziranega spravila

V tej dejavnosti smo imeli 18,5 strojev in to 3 kom traktorjev Fiat, 1,5 trobobenske žičnice URUS in 14 traktorjev IMT ter 6 traktorjev IMT kot rezerva.

Vozilo	št.	na delu	popravila	izpadi	razpol.
traktor Fiat	3	583	204	11	798
URUS	1,5	214	108	19	371
IMT	14	2363	603	658	3724
Skupaj	18,5	3160	915	718	4893

Iz tabele je razvidno, da je stopnja izkoriščenosti strojev 65 % in je za 2 % večja kot leta 1981. Poleg tega je bilo 6 traktorjev v rezervi. Ocenjujemo, da so izpadi traktorskih dni zaradi popravil, slabega vremena in pomanjkanja traktoristov visoki.

Traktorske prevlake

Pri spravilu lesa je bilo opravljenih 3160 traktorskih dni in spravljenih 66300 m³, oz. poprečno dnevno 21 m³. Poprečni strošek spravila je 417 din/m³.

Lastna proizvodnja

V preteklem letu smo proizvedli in prodali:

- 4 smučarske vlečnice CICIBAN in
  - 10 kom smuč. vlečnic PIONIR
  - sodelovali smo tudi pri dopolnitvi dveh žičnic in pričeli protitipno proizvodnjo tribobenske gozdarske žičnice.
- Skupna vrednost te proizvodnje je znašala 41,7 mio din ali 18 % celotne realizacije TOZD.

POSLOVANJE SKUPNOSTI TOZD LIN V LETU 1982

1. Doseganje fizičnega obsega proizvodnje

Iz tabele, ki sledi, je razvidno, da je bila proizvodnja v LIN dosežena s 97 %. Znotraj LIN je bil plan v primarni predelavi dosežen z 98 %, v TIP Otiški vrh z 92 % in v finali z 99 % (glej tabela 1).

V primarni industriji je bil eden od razlogov, da plan ni dosežen, tudi nižja dobava hlodovine, kot je bilo prvotno planirano.

(glej tabela 2)

Vidimo, da je bil posebno velik izpad pri žagi Vuhred in to zlasti koncem septembra in v oktobru. Podobna, vendar manj kritična, pa je bila situacija tudi na žagi Mislinja in to v januarju in oktobru. Razlika v indeksih za dobavo hlodovine (94,1) in doseganje proizvodnje (98) gre na račun poseganja v prehodne zaloge.

(glej tabela 3)

Največji izpad proizvodnje je bil pri žagi Vuhred. Del izpada je povzročilo pomanjkanje hlodovine, del pa tudi težave pri poskusnem obratovanju v novi žagalnici. Izkoristek v primarni predelavi je bil dosežen s 65 %, kar je nekoliko pod planom in to izključno zaradi nedoseganja planiranega izkoristka v žagalnici Vuhred. Razloga za to sta predvsem dva:

- proizvodnja na novi žagalnici je potekala manj delovnih dni, kot je bilo to predvideno,
- tudi v času proizvodnje na novi žagalnici planiran izkoristek ni bil dosežen.

V finali beležimo največji izpad v TIP Otiški vrh in to predvsem zaradi izpada pri proizvodnji OP-plošč, ki je bila dosežena le z 82 %. Velik izpad proizvodnje je posledica težav pri oskrbi z impregniranimi papirji za proizvodnjo OP-plošč, ker je večina potrebnih surovin uvoženih, sami pa nismo uspeli za ustrezen uvoz združiti dovolj deviz.

Tabela 1 Doseganje proizvodnje v LIN v pog. m³

TOZD LIN	plani-rano	%	dejan-sko	%	indeks
ž. Mislinja	19.368	4,0	18.927	4,0	98
ž. Otiški vrh	22.072	4,6	22.649	4,8	103
ž. Mušenik	13.119	2,7	13.621	2,9	104
ž. Vuhred	37.251	7,7	35.075	7,5	94
SKUPAJ ŽAGE:	91.811	19,0	90.272	19,2	98
TIP Otiški vrh	142.715	29,6	131.803	28,1	92
TP Pameče	59.517	12,3	61.354	13,1	103
TP Prevalje	62.858	13,0	62.785	13,4	100
TSP Radlje	54.764	11,3	54.243	11,6	99
Nova oprema	71.511	14,8	68.667	14,6	96
SKUPAJ LIN:	483.825	100,0	469.124	100,0	97

Tabela 2 Realizacija dobav hlodovine v m³

TOZD	plan	realizacija	indeks
ž. Mislinja	24.000	23.609	98,4
ž. Otiški vrh	39.000	39.099	100,3
ž. Mušenik	18.000	16.627	92,4
ž. Vuhred	39.000	32.738	83,9
SKUPAJ:	119.100	112.073	94,1

Tabela 3 Količinska proizvodnja žaganega lesa v m³

TOZD žaga	planirano	dejansko	indeks
Mislinja	15.802	15.367	97
Otiški vrh	25.155	25.524	101
Mušenik	11.736	12.337	105
Vuhred	25.837	23.311	93
SKUPAJ:	78.530	77.139	98

Tabela 4 Doseganje normativov časa v LIN

TOZD	1981	1982	indeks
Mislinja	112,9	110,3	97,7
Otiški vrh	115,3	119,8	103,9
Mušenik	106,6	109,7	102,9
Vuhred	116,0	107,6	92,8
ŽAGE SKUPAJ:	113,5	112,4	99,0
TP Pameče	107,7	108,9	101,1
TP Prevalje	124,3	128,1	103,1
TSP Radlje	107,1	111,8	104,4
DE Radlje	106,2	115,9	109,1
DE Podvelka	107,9	107,6	99,7
FINALA SKUPAJ:	113,0	115,4	102,1
SKUPAJ:	113,2	114,7	101,3

Podobne težave pri oskrbi s surovinami in repro-materiali so povzročile izpad proizvodnje tudi pri Novi opremi. Na sploh lahko ugotovimo, da je bil eden glavnih vzrokov za težave v proizvodnji otežena in občasno nepravčasna oskrba s surovinami in repromateriali, tako na domačem trgu kakor tudi iz uvoza. Tako je bilo precej težav z nabavo zadostnih količin kvalitetnih furnirjev. Težave so bile tudi povsod tam, kjer so domači dobavitelji repromateriala vezani na uvoz (PVC granulati, okovje, premazna sredstva, tesnilni materiali, nekatera lepila ipd.). V letu 1982 smo precej uvoženih materialov nadomestili z domačimi, zlasti pa tiste, ki so kakovostno ustrezali (del okovja, del premaznih sredstev, del tesnilnih mat.). Z domačim proizvajalcem pa smo seveda morali združiti več deviznih sredstev kot doslej. Izredno velike težave so bile tudi pri nabavi stekla, zlasti prostih mer, kar se je seveda odražalo pri stroških proizvodnje. Prav gotovo je nujno posvetiti nekaj besed tudi oskrbi z žaganim lesom. Distribucija žaganega lesa v m³ je bila sledeča:

namembnost	1981	1982	indeks
ladijski pod	4.929	5.074	103
predelava v DO	21.664	23.899	110
izvoz	13.516	13.888	103
domači trg	27.837	34.278	123
proizvodnja	67.941	77.139	114

Tabela 5

GIBANJE PROIZVODNJE IN PRODUKTIVNOSTI V LIN

TOZD	proizvodnja v pog. enotah				produktivnost v plač. urah/pog. en.					
	1981 dosež.	1982 plan	1982 dosež.	razmerja 4 : 2	razmerja 4 : 3	1981 dosež.	1982 plan	1982 dosež.	razmerja 7 : 9	razmerja 8 : 9
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
žaga Mislinja	18.177	19.368	18.927	101	98	6,14	6,20	6,13	100,0	101,1
žaga Otiški vrh	19.914	22.072	22.649	114	103	6,83	7,03	6,16	110,9	114,1
žaga Mušenik	12.110	13.119	13.621	112	104	7,63	7,50	6,46	118,1	116,1
žaga Vuhred	28.740	37.252	35.075	122	94	5,97	4,16	4,97	120,1	83,7
TIP Otiški vrh	130.033	142.715	131.803	101	92	3,91	3,67	3,82	102,4	96,1
TP Pameče	56.802	59.517	61.354	108	103	12,67	12,22	11,45	110,7	106,7
TP Prevalje	60.890	62.858	62.758	103	100	7,13	7,16	7,15	99,7	100,1
TSP Radlje	60.338	54.764	54.243	90	99	11,33	13,44	12,93	87,6	103,9
Nova oprema	65.502	71.511	68.667	105	96	9,56	9,25	9,16	104,4	100,9
Skupaj LIN	452.506	438.176	469.124	104	97	7,70	7,50	7,47	103,1	100,4

- potreba po kvalitetnem žaganem lesu znotraj DO je bila večja kot leto prej,
- za vzdrževanje devizne bilance nam je bil izvoz lesa nujno potreben, tako da je del kvalitete odšel tudi v izvoz,
- izkoristek žaganega lesa znotraj DO in v posameznih TOZD še vedno ni na ustrezni višini,
- manipulacija z žaganim lesom ni bila vedno najbolj ustrezna (skladiščenje, sortiranje, sušenje ipd.),
- ocenjujemo, da je z nekontroliranim odlivom hlodovine izven DO odhajala tudi kvaliteta (odliv samo v 9 mes. preko 6.000 m³ hlodovine),
- nujno doseči večjo selekcijo v okviru količin za domači trg (34.278 m³) in izločiti vse kar lahko pridelamo in potrebujemo znotraj DO.

Gibanje proizvodnje in produktivnosti v zadnjih dveh letih je razvidno iz tabele 5.

Neglede na že povedano, bi veljalo o fizičnem obsegu proizvodnje še komentirati. V letu 1983 se je ponovila značilnost iz preteklih let — nedoseganje letnega plana, istočasno pa večji obseg proizvodnje, kot leto poprej. V tabelo so vnešeni planski podatki po rebalansu za TOZD, ki so v zgubi, t. j. žaga Vuhred, TP Pameče in TSP Radlje Podvelka. Prvotni letni plan je bil višji 507.217 pog. enot. Po prvotnem planu je bila proizvodnja dosežena le v višini 92%, vendar je bil le-ta očitno napet in nerealen. Kot že rečeno so rebalans narekovali preddanacijski programi za TOZD, ki so v zgubi. V letu 1982 so vsi TOZD, razen TSP Radlje—Podvelka izdelali več izdelkov kot leto poprej. Žagarji so v zadnjih dveh mesecih leta 1981 prejeli skoraj vse zaostale količine hlodovine (skupaj 97% planiranih). Teh količin ni bilo mogoče razžagati v celoti, zato je bil del razžagan v letu 1982.

Finalisti, razen TSP, so povečali obseg proizvodnje v okviru realnih možnosti. TSP je v letu 1982 občutno znižal proizvodnjo zaradi sprememb proizvodnega programa. INTR program je močno upadel, kot nadomestilo zanj pa IZOLIR program zaradi vrste vzrokov ni mogel biti ekvivalentno povečan. Analiza poslovanja tega TOZD vsebuje več podrobnosti. Poleg že navedenih razlogov so pogojevali nedoseganje plana v LIN še sledeči razlogi:

- težave pri oskrbi z lastnimi polizdelki,
- preveliki izpadi zaradi okvar strojev, velikokrat kot posledica dotrajanosti,
- prenizke serije pri naročilih in s tem slabša izkoriščenost kapacitet (TP Pameče in TP Prevalje),
- zaradi pomanjkanja delavcev in slabšanja kvalifikacijske strukture zaposlenih. Delavci so odhajali zaradi slabšega OD in slabših delovnih pogojev in to največkrat dobri,
- kritična oskrba z nekaterimi uvoženimi nadomestnimi deli.

Delež doma pridelanega žaganega lesa je znašal v preteklem letu ca 31%, v primerjavi s preteklim letom pa se je količinska poraba povečala za 10%. Znotraj domače predelave se je povečala poraba za TSP za 8% in v TP Prevalje za 38% v primerjavi z letom poprej. Vkljub močno povečani proizvodnji v primerjavi z letom 1981 in takorekoč doseženim planom (98,43 %) je bila oskrba z žaganim lesom znotraj DO občasno nezadovoljiva. Razlogov zato je bilo več: — vkljub povečani proizvodnji nismo uspeli ustvariti potrebnih in predvidenih predhodnih zalog.

Produktivnost

V primerjavi z letom 1981 ugotavljamo občuten porast, z izjemo TSP in to 3,1% za celotno LIN (proizvodnja se je povečala za 4%). Nekoliko presenetljivi so podatki za žago Vuhred, vendar moramo poudariti, da je v letu 1981 del zaposlenih že opravljalo dela na novi žagi, proizvodnje pa ni bilo. Zato tudi tako nizka produktivnost v letu 1981. Žaga Mušenik je imela v letih 1981—1982 uslužnostne delavce, zato podatek ni povsem realen. Ure uslužnostnih delavcev niso upoštevane, proizvodnja pa vsa. Žaga Otiški vrh je bila v letu 1982 mnogo bolj enakomerno oskrbovana, zato tudi tako visok porast produktivnosti. Padec produktivnosti beležimo v TIP in to predvsem zaradi povečanih zastojev in pa izpada proizvodnje zaradi pomanjkanja repromaterialov.

Izkoriščenost kapacitet

V LIN je težko natančno opredeliti odstotek izkoriščenja kapacitet. Nekoliko lažje je v gozdarstvu in v TIP, precej težje pa v finalni predelavi.

V finalni predelavi oprema ni izdelana »po meri«, zato so nekatere faze tudi 100% propustnejše od ozkih grl. Tudi ozka grla se znotraj TOZD spreminjajo, kar je odvisno od kombinacije vrste izdelkov.

Podatki za izkoriščenost kapacitet se nanašajo na delo v dveh izmenih (izjema je TIP). Planirani zastoji (remont), tehnološke okvare, malice itd. so zajete v delovni čas, zato kapacitet ne zmanjšujemo.

Zage so bile izkoriščene s 95%. V tem odstotku ni všteta nova žaga v Vuhredu. Ta je obratovala le poskusno, zato bi z njeno kapaciteto zameglili pravo podobo. Upoštevali smo, kot da sta delala v polnih dveh izmenah polnojarmenik in tračna žaga na stari lokaciji. TIP Otiški vrh je izkoristil kapacitete v surovih ploščah v polnih 4-izmenah, ostala strojenja (robna obdelava, oplemenitenje) pa so bila izkoriščena ca 80%. Za finalno upoštevamo kot % izkoriščenosti obremenjenost ozkih grl. V TP Pameče je to ca 150%. To pomeni delo v 3-izmenah v ozkih grlih. [TP Prevalje (poprečne obrat I. in obrat II.) ca 95% in v TSP Radlje Podvelka ca 70%.] Za TP Pameče je treba dodati še sledeče. V zadnjem času se očitno pojavlja neusklajenost med prodajnimi in tehnološkimi možnostmi, zlasti na področju podbojev. Tehnologija je bila postavljena na razmerje vsaj 3 krila na 1 podboj, razmerje v preteklem letu pa je bilo 1,7 krila na 1 podboj.

Doseganje normativov časa v LIN

(glej tabelo 4)

Iz navedene razpredelnice lahko ugotovimo, da je doseganje normativov časa v primarni industriji malenkost nižje

kot v preteklem letu, v finali in v LIN (brez TIP in NO) pa nekoliko višje kot leto poprej. Primerjava z letom 1979 kaže, da je doseganje 98,9%, v primerjavi z letom 1980 pa 99,2%. Ob tem velja pripomniti, da so bili v finali v zadnjih 3 letih normativi časa odvisno od TOZD (ne povsod) znižani za 10—15%. Se nadalje se moramo truditi, da bo tako postavljane, kakor tudi ugotavljanje normativov čim bolj objektivno in da bomo v letošnjem letu odpravili še vedno prisotne anomalije, kar bo še posebej pomembno ob uveljavljanju pravilnikov o nagrajevanju po dejanskem prispevku.

Kvaliteta surovin, polproizvodov in proizvodov

S kvaliteto v širšem pomenu besede ne moremo biti v celoti zadovoljni. Razlogov zato je več, najvažnejši pa so:

- neustrezna kvaliteta surovin in reprodromaterialov (ohladni prevzemni pogoji in mestoma pomanjkljiva vhodna kontrola),
- neustrezen odnos do obdelovancev v fazah proizvodnje (večkrat tudi kot posledica neustrezne usposobljenosti delavcev),
- neustrezna in pomanjkljiva organizacija kontrole kvalitete v nekaterih TOZD,
- premalo skrbna končna kontrola kvalitete,
- napake pri odpremi (neustrezno pakiranje, nekompletnost, napačno označevanje, neustrezno zlaganje, poškodbe med prevozom ipd.).

Glede na zgornje ugotovitve bo treba nujno posvetiti več pozornosti kvaliteti surovin in reprodromaterialov že v pogodbah in v skladu s standardi in uzancami. V TOZD bo potrebno nujno posvetiti še več pozornosti kontroli kvalitete in jo okrepiti ter boljše organizirati, kjer je to še potrebno. Z boljšim splošnim odnosom do dela bomo izboljšali tudi kvaliteto. Prav gotovo nismo storili dovolj tudi na področju usposabljanja delavcev. Nujno bi bilo treba uvesti krajše strokovne seminarje, predvsem za nove delavce in še zlasti za tiste, ki nimajo ustrezne predizobrazbe. Tam, kjer se napake ponavljajo, bo treba delavce nujno tudi premestiti. Pravilnike o nagrajevanju po dejanskem prispevku je treba nujno čim prej vpeljati povsod, kjer jih še ni, v njih naj ima posebno mesto tudi kvaliteta dela in proizvoda. Stimulacija za dobro kvaliteto in destimulacija za slabo kvaliteto mora biti ustrezna.

Zavedati se moramo, da se z zaostrenimi pogoji gospodarjenja zaostre tudi odnos do kvalitete in se tudi spreminja. Ob približno enaki kvaliteti v zadnjih letih je bilo v preteklem letu reklamacij več.

VARSTVO PRI DELU

V zaostrenih pogojih gospodarjenja se v tem letu kažejo posledice nezadostnega predhodnega vlaganja v varstvo pri delu, saj ugotavljamo, da je stopnja varstva nižja iz leta v leto, predvsem v primarni proizvodnji, kar nam potrjuje tabela analize nezdod. V tej tabeli je razvidno, da se je število nezdod v primerjavi z istim obdobjem v lanskem letu povečalo za 102% na TOZD žaga Mislinja, 205% na TOZD žaga Mušenik in 26% na TOZD žaga Vuhred. Kot smo pri-

čakovali, se je stanje v drugem polletju na TOZD žaga Vuhred močno izboljšalo zaradi preselitve na novo lokacijo.

Z analizo nezdod smo ugotovili, da še vedno narašča % nezdod na poti na delo in z dela, na kar pa trenutno SVD ne more bistveno vplivati.

Ugotavljamo tudi, da se je resnost poškodb za celotno panogo povečala v primerjavi z lanskim letom za 10%. Najpogostejši vzroki, ki povzročajo nezdode, so: neuporaba osebnih varovalnih sredstev ali nepravilna uporaba le-teh, nepravilen način dela na delovnih napravah in pripravah, malomarni odnos do dela, nepoznavanje delovnih pogojev.

Največ nezdod se je pripetilo v mesecu septembru — 27. Najneugodnejši dan v tednu pa je bil torek, z 42 nezdodami.

Najpogostejše so poškodbe prstov rok, kar je posebej značilno za finalno proizvodnjo, medtem ko je v primarni proizvodnji največ poškodb nog (stegenica, koleno, gole-nica, stopalo). V letošnjem letu se nam pojavi veliko število težkih nezdod, zaradi katerih delavci ostanejo invalidi. V primerjavi z drugimi leti je to razmerje 5 : 1.

Zdravstveno varstvo delavcev po izjavi zdravstvene službe še vedno ni napravilo koraka naprej, saj ugotavljamo vse pogostejše zdravstvene okvare pri delavcih zaradi neustreznih delovnih pogojev.

V vseh TOZD je to predvsem hrup. Obdobjni zdravstveni pregled je opravilo 180 delavcev iz TOZD TIP Otiški vrh, TP Pameče, Nova oprema, žaga Mislinja, žaga Otiški vrh, TP Prevalje.

Z akcijo izobraževanja delavcev ugotavljamo, da precej delavcev nima zadostnega strokovnega znanja, zato le-teh ne bi smeli razporejati na vsa dela. Dokaz je, da se sorazmerno malo delavcev poškoduje pri elektro- ali strojno-vzdrževalnih delih, ker tam delajo predvsem delavci z ustreznim strokovnim znanjem. V tem letu je opravilo preizkus znanja 35 elektro-vzdrževalcev in 40 strojnih vzdrževalcev. Preizkus znanja so opravili tudi vodilni delavci (27) ter vsi delavci na TOZD TSP Radlje, žagi Vuhred TO Podvelka, žagi Mislinja, žagi Otiški vrh. Skupno je uspešno opravilo preizkus znanja 596 delavcev.

V tem letu nismo zabeležili nobenega večjega požara. Zaradi tehnoloških napak je prišlo do nekaj začetnih požarov, ki pa so bili vsi takoj pogašeni. V vseh TOZD je bil v spomladanskem času prikaz delovanja PV aparatov za vse delavce, gasilske enote po TOZD pa opravljajo redne preglede stanja PV ter skrbijo za usposobljenost v primeru požara. V oktobru pa je bila organizirana in izvedena mokra gasilska vaja za vse TOZD, tako za moške kot za ženske desetine.

Če bomo začeto delo programsko nadaljevali na vseh področjih ter, če nam uspe nekoliko dvigniti delovno zavest, lahko pričakujemo tudi ugodnejše rezultate in večjo varnost delavcev. Sedanje stanje še vedno preveč odstopa od željenega, saj pri modernih tehnoloških postopkih procent poškodb v lesni industriji ne presega 8% zaposlenih, iz naše analize pa je razvidno, da se število poškodb v naši DO povečuje in znaša 10,7%. To neugodno stanje lahko izboljšamo samo s preventivnim varstvom (izboljšanje delovnih pogojev, proučevanjem iz VD, boljše zaščito na strojih itd. ...).

ANALIZA NEZGOD V LESNI INDUSTRIJI OD 1. 1. DO 31. 12. 1982

TOZD	povpr. št. zaposl.	ŠTEVILO NEZGOD ŠTEV. IZG. DNI										
		na delu	na poti	skupaj	na delu	na poti	skupaj	na 1 nezg.	na 1 zaposl.	% nezg.	% nezg. v l. 81	indeks 81 : 82
ž. Mislinja	55	15	—	15	182	—	182	12,1	3,3	27,3	13,46	202
ž. Otiški vrh	72	8	—	8	154	—	154	19,2	2,1	11,1	14,28	77
ž. Mušenik	44	4	—	4	180	—	180	45	4,1	9	2,22	405
ž. Vuhred	83	10	3	13	95	8	103	7,9	1,3	15,8	12,5	126
TIP Otiški vrh	233	24	2	26	228	29	257	9,8	1,1	11,2	11,73	96
TP Pameče	332	32	3	35	660	41	701	20	2,1	10,5	11,07	94
TP Prevalje	224	16	1	17	230	10	240	14,1	1,1	7,6	8,67	87
TSP Radlje	173	17	4	21	226	210	436	20,7	2,5	12,1	10,11	119
TO Podvelka	160	18	5	23	201	51	252	10,9	1,6	14,4	14,88	97
Nova oprema	302	23	—	23	260	—	260	11,3	0,9	7,6	8,84	86
Blagovni promet	152	4	—	4	61	—	61	15,3	0,4	2,6	1,43	181
DSSS in IB	230	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,86	—
skupaj	2060	171	18	189	2477	349	2826	15,5	1,7	10,7	—	131
skupaj: 1981	2048	155	30	185	2111	464	2575	16,48	1,13	9,16	9,16	131
indeks 1982	101	110	60	102	117	75	109	95	150	117	—	100

2. Investicijska dejavnost

Za leto 1982 so bile z letnim planom predvidene naložbe v osnovna sredstva za TOZD LIN v višini 171 milijonov din. V skladu s srednjeročnim planom večje naložbe niso bile načrtovane, razen rekonstrukcije v TIP in žagi Mušenik. Predvidena rekonstrukcija žagalnice v Mušeniku ni bila realizirana po planu. Opravljene so bile samo očitne višine naložbe v različnih variantah. Obstoječa oprema (tračna žaga), ki je bila predvidena za odprodajo, ni bila realizirana. Tako tudi sredstva za rekonstrukcijo niso bila na razpolago. Rekonstrukcija v TIP Otiški vrh tudi ne poteka tako, kot je bilo planirano. Preliminarna študija še ni izdelana. Idejno je bila razčiščena problematika rekonstrukcije energetskega objekta in načrtana prostorska ureditev tovarne v celoti. Idejno je bila proučena tudi plinifikacija v TIP.

Za žago Otiški vrh je bil izdelan investicijski program za postavitev sekistroja, realizacija investicije bo v letu 1983. Vgrajena je bila avtomatika za sušilnico.

V TOZD Nova oprema so bile realizirane nabave v okviru invest. programa predstavitev vzmetnic, izdelav in realiziran program požarne zaščite in izdelan invest. program za predstavitev proizvodnje vzmetnic, ki je v realizaciji. Zaključena je bila naložba v TP Prevalje z dokončanjem del pri odsesovanju in kurjenju lesnih ostankov. V TP Pameče je bila nabavljena planirana oprema, montaža kompresorja bo izvršena v začetku leta 83.

Na lokaciji Spodnja Vižinga so bile dokončane naložbe v TSP Radlje, žagi Vuhred in tudi aktivirana vsa OS; Meles bo zaključen in aktiviran v marcu 1983.

TOZD BP je realiziral naložbo v ureditev skladiščnih prostorov v Splitu in ostale planirane nabave. Načrtovana naložba v računalnik je bila realizirana — nabavljen in instaliran računalnik s pripadajočo opremo. Ostale nabave bodo dokončane v letu 1983.

Realizacija po TOZD

TOZD	plan	realizacija	% izvršitve
ž. Mislinja	1.032	180	17
ž. Otiški vrh	4.228	3.916	93
ž. Mušenik	31.961	490	1,5
ž. Vuhred	9.097	5.920	65
TIP Otiški vrh	74.795	14.776	20
TP Pameče	2.630	4.560	173
TP Prevalje	2.957	2.211	75
TSP Radlje	12.961	9.123	70
Nova oprema	31.181	23.754	76
	170.842	64.930	38
DSSP	2.983	1.073	35
BP	5.245	3.871	75

V tabelo je vključeno koriščenje sredstev za naložbe v OS, plačilo tečajnih razlik ni zajeto, ker niso bile planirane iz invest. sredstev. Za LIN je bilo teh v l. 1982 30,94 milj. din.

Zaradi likvidnosti problemov v LESNI je bila invest. dejavnost zaradi zaostrenih predpisov še dodatno omejena. V okviru plana je bil narejen prioriteten vrstni red nabav. Prednostno je bilo treba dokončati naložbe, nato nujno proizvodne nabave, doplačila in nazadnje še ostale nabave. Vse te omejitve so poleg nerealiziranih naložb (ki se bodo dokončale v l. 83) vplivale, da so bile invest. naložbe realizirane samo 38 %.

Na področju energetike je bilo z minimalnimi stroški urejeno kurjenje lesnih ostankov. V TOZD TP Pameče, TP Prevalje in TSP Radlje uporabljajo 100% lesne ostanke, čeprav pozimi količine lesnih ostankov ne zadostujejo in bo potrebno dodatno kuriti z mazutom (v TP Prevaljah in Pamečah), vendar veliko manj kot v preteklih letih.

3. Razvojna dejavnost

Zaradi skromne kadrovske zasedenosti in reševanja tekoče problematike je bila razvojna dejavnost omejena, usmerjena predvsem na sledeča področja:

a) tehnološki nadzor pri izvajanju investicij in odprava tehnoloških pomanjkljivosti pri poskusnih obratovanjih,

- odprava tehnoloških pomanjkljivosti pri novi žagalnici Vuhred, sodelovanje z vsemi izvajalci, sestava obratovalnih navodil;
- tehnološki nadzor pri montaži opreme za Meles v Sp. Vižingi;

— odpravljanje tehnoloških pomanjkljivosti v TSP Radlje;

b) izdelava idejnih tehnoloških projektov in tehnološkega dela investicijskih programov

- tehnol. del pa tudi invest. program za sekistroj pri žagi Otiški vrh,
- sodelovanje pri izdelavi tehnol. dela invest. programa za rekonstrukcijo žagalnice v Mušeniku,
- izdelava tehnol. osnov za prevzem skladišča hlodovine pri žagi Mušenik,
- idejna tehnol. zasnova za nadaljnjo predelavo ivernih plošč,
- idejni tehnol. projekt za proizvodnjo gibljivih polken za DE Podvelka,
- izdelava načrtov za brunarico, tehnični opis, naročilo in definiranje opreme, (sodelovanje LESNA — IMONT),
- izdelava idejnega tehnol. projekta za finalizacijo stilnih vratnih kril v TP Prevalje,
- Idejni tehnol. projekt za rekonstrukcijo lope za ladijski pod pri žagi Mislinja,
- izdelava projekta za preureditev lakirnice v Podvelki;

c) izdelava tehnološkega dela za analize uspešnosti invest. naložb za TOZD: TP Pameče, TSP Radlje, TP Prevalje

d) sodelovanje pri razvoju obstoječih in novih proizvodov

- sodelovanje pri razvoju lesenih ogrodij za sedežne garniture,
- razvoj ognjevarnih vratnih kril in vratnih kril z nalepkami,
- razvoj univerzalnega podboja (levo — desno odpiranje) po JUS in DIN,
- konstrukcijska rešitev podboja na poštevni spoj »L« letve,
- razvoj okenske rolo omarice,
- izpolnitev IZOLIR okna za kooperacijo z INLES,
- sodelovanje pri razvoju okovja KOVINOPLASTIKA — Lož,
- konstrukcijske spremembe IZOLIR oken za izvoz;

e) reševanje tekoče problematike in nalog splošnega pomena

- pridobivanje ponudb za strojno opremo za TOZD LIN,
- sodelovanje pri programiranju krojenja stekla in ivernih plošč z namenom optimizacije izkoristka s pomočjo računalnika,
- aktivnosti v okviru računalnika računalniških podprojektov,
- sodelovanje v okviru priprav za obnovo TIP,
- reševanje kooperacijskih problemov (INLES — KOVINOPLASTIKA — AVTORADGONA),
- izdelava primerjalne analize kvalitete naših oken s konkurenco,
- sodelovanje z marketingom, TOZD BP,
- sodelovanje (s polnim delovnim časom) pri odpravi težav v TSP Radlje (Rek, Rataj),
- sodelovanje pri preureditvah tehnoloških procesov (Podvelka, Pameče),
- izdelava ponudb za različne proizvode in kupce.

Na področju razvojnih aktivnosti je bilo nekaj razlogov, ki so negativno vplivali na delo:

- šibka kadrovska zasedenost razvojnega področja, ki se je v zadnjih dveh letih skrčila za skoraj 40 %, kar ima lahko dolgoročne resne posledice za razvoj DO,
- neprimerna zasedenost in temu primerno premajhna aktivnost marketinga pri TOZD BP, ki mora imeti večji pomen in možnosti za razvoj,
- prevelika obremenjenost relativno majhnega števila strokovnih delavcev v razvoju s tekočimi problemi in zaradi tega pomanjkanje časa za iskanje dolgoročnejših razvojnih usmeritev,
- premajhna selektivnost pri obdelavah in pomanjkanje usklajenega teamskega dela (DSSP, BP, TOZD, zunanji sodelavci).

ZAKLJUČEK

Na osnovi pregleda dogajanj v lesnoindustrijski proizvodnji, ki smo ga pripravili, še ne moremo ugotoviti uspešnosti v poslovanju v LIN. Šele stroški proizvodnje so tisti, ki nam dajo celoviti odgovor, ali je bilo poslovanje uspešno. Očitno je bilo v našem poslovanju toliko pomanjkljivosti, da finančni rezultati še zdaleč niso ugodni. V TSP Radlje izkazuemo veliko poslovno izgubo, cela vrsta TOZD v LIN je poslovno leto zaključila komaj pozitivno (žaga Mušenik, žaga Vuhred, TP Pameče, TP Prevalje). Šele podrobnejša analiza stroškov nam bo pokazala najbolj bistvena odstopanja. Prečješen del naše neuspešnosti moramo iskati v previsokih

stroških. Ob tem, da je delež direktnih stroškov v skupnem prihodku v primarni predelavi 31 %, v finali 75 % in v LIN 65 %, je jasno, da so stroški resnično velika postavka. Razveseljivo je, da je bila proizvodnja 4 % višja, kot leto poprej in da je produktivnost porasla za 3 %. Nikakor pa ne moremo biti zadovoljni s kvaliteto naših proizvodov, čemur moramo posvetiti več pozornosti kot doslej. Kljub temu, da plan oskrbe s hlodovino ni bil izpolnjen, moramo ugotoviti, da je bila dinamika dobav hlodovine v letu 1982 enakomernjša kot leto prej. Odhajanje delavcev iz DO bomo lahko omejili le z boljšimi delovnimi pogoji in višjimi OD kot posledica boljšega dela. Nujno je treba pričeti z usposabljanjem zaposlenih ob delu, če želimo kvaliteto dela dvigniti. Podatek, da smo v LIN realizirali le 38 % investicijskih naložb, ima lahko, gledano dolgoročno, negativne posledice. Tu še zlasti izstopa TIP Otiški vrh, ki prispeva k nedoseganju v okviru DO preko 40 %, kar nas vodi k razmišljanju, da bo v tem TOZD nujno pohiteti z obnovo v okviru srednjeročnega plana.

Na področju razvoja prav gotovo nismo bili dovolj uspešni. Na tem področju bo potrebno vse sile usmeriti v razvoj takšnih proizvodov, ki ne bodo zahtevali vlaganj ali pa vsaj ne velikih, ki bodo po možnosti izvozno usmerjena, z dobrim pokritjem. Posebej moramo posvetiti več pozornosti proizvodom, s katerimi bomo skušali doseči boljša izkoriščenja masivnega lesa. Nujno pa bo potrebno usmeriti pogled tudi v prihodnost in postaviti za delovno organizacijo strateško dolgoročno usmeritev. Nujno se moramo predvsem na razvojnem področju kadrovske okrepiti in delati strpno in sistematično, predvsem pa moramo tem službam posvetiti ustrezno pozornost in nuditi potrebno podporo. Vsako poenostavljanje teh problemov se nam bo zelo hitro maščevalo.

b) Količinski pregled prodaje v izvoz

Zap. št.	skupina proizvodov	enota mere	doseženo v letu 81	plan za 1982	doseženo v letu 82	indeks 6 : 4	indeks 6 : 5
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	gozdni sortimenti	m ³	—	—	2.654	—	—
2.	žagan les in trami	m ³	14.927	17.500	15.075	101	86
3.	navadne iverne plošče	m ³	2.344	6.000	5.324	227	89
4.	OP iverne plošče	m ²	5.615	150.000	67.830	1208	45
5.	furnirana vratna krila	kom	32.681	45.000	38.486	118	86
6.	podboji furnirani	kom	12.949	14.180	15.845	122	112
7.	furnirane obloge	m ²	125.694	107.400	118.941	95	111
8.	lepljeni elementi	m ³	—	500	329	—	66
9.	furnirani elementi za podboje	m ²	—	16.200	32.743	—	202
10.	izdelki Nove opreme	v 000 din	43.031	66.219	84.750	197	128
skupaj po ICD		v 000 din	180.052	325.302	291.401	162	90

Problematika izvoza in uvoza

Kljub poslabšanim in zaostrenim pogojem izvoza smo v letu 1982 dosegli znatno večji izvoz, kot je bil dosežen v letu 1981 in tudi presegli planiran izvoz po planu SISEOT za 38,2 %. Po internem planu nismo dosegli izvoza:

- žaganega lesa, zaradi povečane lastne porabe kvalitetnega lesa in nekontrolirane prodaje kvalitetnega lesa na domači trg. Plan je izpolnila samo žaga Mušenik,
- navadnih ivernih plošč, zaradi proizvodnih težav glede kvalitete in delno cenovno neustreznih naročil,
- OP ivernih plošč, zaradi deviznih problemov pri nabavi papirnate folije iz uvoza,
- furniranih vratnih kril, zaradi premajhnih naročil v začetku leta, pomanjkanja kvalitetnega hrastovega furnirja na domačem trgu in proizvodnih težav v tej zvezi, premajhne proizvodnje stilnih vrat, zaostrenih kvalitetnih kriterijev, itd.,
- lepljenih elementov, zaradi pomanjkanja kvalitetnega lesa in proizvodnih težav.

Zaradi nabavnih in proizvodnih problemov smo prvotni plan izvoza furniranih podbojev znižali od 20.000 komadov na 14.180 komadov. Naročila so bila večja, kot so bile naše proizvodne zmogljivosti, z upoštevanjem težav pri nabavi furnirja. Prvotni plan izvoza furniranih oblog smo znižali zaradi prenizkih cen (pokritja). V II. polletju smo izvažali furnirane obloge preko sejemskega kontingenta z Avstrijo in na ta način izboljšali pokritje, računano na interno devizno premijo. V II. polletju smo pričeli izvažati tudi preko malo-

PREGLED IN PROBLEMATIKA PRODAJE IN NABAVE V LETU 1982

Za obravnavo rezultatov poslovanja po ZR za leto 1982 daje TOZD Blagovni promet pregled in problematiko prodaje in nabave v letu 1982.

a) Pogoji poslovanja

Tržne razmere za področje prodaje in nabave so bile v letu 1982 bistveno slabše kot v letu 1981. Pri prodaji to velja predvsem za stavbno pohištvo, ker se je zaradi zmanjšanja investicij zelo povečala ponudba izdelkov in s tem zaostrila konkurenčnost med proizvajalci stavbnega in delno tudi sobnega pohištva. Te razmere smo občutili tako pri prodaji na domačem trgu kot v izvozu.

Pri nabavi so se razmere zelo poslabšale ob zmanjšanju deviznih pravic za lastne potrebe od 60 % na 30 %. Posledice tega so bile, da kljub povečanemu izvozu nismo imeli do IV. tromesečja, ko nam je bil zvišan odstotek na 62 %, dovolj deviz za neposredni uvoz in za odstop deviz dobaviteljem osnovnih materialov. Zahteve za odstop deviz so se ob zmanjšanju odstotka deviznih pravic še povečale.

Iz teh razlogov je potrebno, da rezultate poslovanja pri prodaji in nabavi analiziramo in ocenjujemo tudi s primerjavo z letom 1981 in ne samo s planom za leto 1982 in pri tem upoštevamo splošne pogoje poslovanja.

obmejnega prometa v Italijo, kar nam omogoča večji uvoz. Planiran izvoz za leto 1982 in v primerjavi z letom 1981 je znatno presegel TOZD Nova oprema in s tem bistveno pripomogel k deviznemu pokritju uvoza LESNE.

Po obsegu in po gostoti smo imeli pri izvozu v letu 1982 več kvalitetnih in drugih reklamacij zaradi zamud in nepravilnih dobav kot v letu 1981. Ugotavljamo, da smo bili v tem pogledu proizvodno in poslovno neuspešni in če ne bomo odpravili kvalitetnih reklamacij, bomo izgubili tudi naše stalne kupce za finalne izdelke na zapadnih tržiščih.

c) Količinski pregled prodaje na domačem trgu in v izvozu (tabela na naslednji strani)

Problematika prodaje na domačem trgu in nabave.

Iz pregleda prodaje je razvidno, da smo dosegli plan prodaje na domačem trgu samo pri petih skupinah proizvodov od skupaj šestnajstih. Vzroki so predvsem poslabšani tržni pogoji ter objektivni problemi, ki so spremljali proizvodnjo in prodajo v letu 1982.

Največ težav smo imeli pri prodaji finalnih izdelkov zaradi nabavnih in proizvodnih problemov, ki jih ob analizi končnih poslovnih rezultatov običajno premalo upoštevamo.

Zaradi slabših splošnih pogojev in deviznih problemov dobavitelji osnovnih repromaterialov niso izpolnili pogodbenih dobav po obsegu, strukturi in dinamiki, zaradi česar smo imeli proizvodne in prodajne probleme skoraj pri kompletnem programu stavbnega in sobnega pohištva. Posebne probleme smo imeli pri prodaji oken. Te navajamo posebej:

- zaradi pomanjkanja deviznih sredstev so bili med letom večji zastoji pri dobavi okovja, granulata za rolete, premaznih in tesnilnih materialov,
- dobavitelj stekla ni dobavljal stekla v naročenih količinah in strukturi; dobava rolo omaric je časovno zamujala,

- pri začetni proizvodnji novih IZOLIR oken je bilo precej kvalitetnih problemov, ki so na tržišču negativno vplivali na našo konkurenčnost,
- v prodaji smo imeli še stari tip IZOLIR oken in pri tem imeli težave pri razprodaji zaradi sortiranosti,

c) Količinski pregled prodaje na domači trg in v izvoz

zap. št.	skupina proizvodov	enota mere	doseženo v l. 1981	plan za l. 1982	doseženo v l. 1982	indeks	
						6 : 4	6 : 5
1.	gozdni sortimenti	m ³	50.962	51.230	63.449	125	124
2.	žagan les in trami	m ³	62.352	63.575	72.582	116	114
3.	ladijski pod in masivne obloge	m ³	4.324	3.831	3.891	90	102
4.	navadne in gradbene iverne plošče	m ³	43.480	46.000	42.617	98	93
5.	OP iverne plošče	m ²	1.822.607	2.000.000	1.570.431	86	79
6.	robna obdelava ivernih plošč	tm	222.444	340.000	190.713	86	56
7.	vratna krila	kom	217.316	234.000	212.017	98	91
8.	podboji masivni — KOPA	kom	40.446	38.000	40.223	99	106
9.	podboji slepi	kom	27.336	53.000	36.726	134	69
10.	podboji furnirani	kom	115.968	116.180	116.444	100	100
11.	furnirane obloge	m ²	629.236	598.400	587.133	95	98
12.	okna IZOLIR	kom	32.692	72.500	64.423	197	89
13.	okna INTRO	kom	33.649	29.800	20.456	56	69
	skupaj okna	kom	69.341	102.300	84.879	122	83
14.	rolo omarice	kom	23.418	42.000	25.760	110	61
15.	lepljeni elementi	m ³	14	1.000	488	3485	49
16.	izdelki Nove opreme	v 000 din	321.427	413.601	372.767	116	90

- v I. polletju smo prodajali enaka okna po ca. 12% višji ceni kot drugi proizvajalci. Ni bila sprejeta zahteva SLOVENIJALESA in LESNINE, da izravnamo v začetku leta cene s konkurenco, zato tudi ta dva kupca opravičujeta neizpolnitev prodajne pogodbe s tem pogojem in na zamude pri dobavi oken, ker večkrat niso bile sortirane. SLOVENIJALES je izpolnil letno prodajno pogodbo vključno s kooperacijo z INLES Ribnico 65%, LESNINA pa 63%. Cene smo izravnali šele 1. 7. 1982,
- ob povečani ponudbi oken je prodaja INTRO oken zelo upadla, ker v ceni in kakovosti ni konkurenčna,
- kupci so nam očitali nesolidnost pri servisiranju in razne napake in zamude pri odpremi.

Zaradi vseh naštetih problemov je bil obseg prodaje znatno slabši, kot smo ga načrtovali z letnim planom in pozneje s sanacijskim programom. Ob izrednem angažiranju smo v zadnjem tromesečju pridobili dovolj naročil za izpolnitev plana prodaje po predsanacijskem programu, ki jih pa nismo uspeli v celoti realizirati.

Argumentirano ugotavljamo, da bi lahko skoraj 100% izpolnili letni plan prodaje oken, če ne bi imeli toliko nabavnih in proizvodnih problemov in če bi pravočasno uskladili prodajne pogoje.

Pri prodaji vratnih kril ni bil dosežen plan predvsem zaradi zahteve trga po dobavi kompletnih vrat (s podboji). Ta kompletacija pa ni usklajena med TP Pameče in TP Prevalje, kar se vidi tudi iz zaloge konec leta.

Pri prodaji ivernih plošč ni bil dosežen plan predvsem zaradi proizvodnih (kvalitetnih) problemov pri navadnih ivernih ploščah in nabavnih problemov glede deviz pri OP ivernih ploščah.

Planirana prodaja preko lastne prodajne mreže — to je preko prodajal, prodajnega inženiringa in direktnim kupcem je bila dosežena 95%, preko trgovskih podjetij pa samo 70%. To dejstvo nas mora usmeriti na nadaljnjo širitev lastne prodajne mreže, ki smo jo intenzivno pričeli v letu 1982.

Preko lastne prodajne mreže smo v precejšnji meri uspeli odprodati nekurantno zalogo izdelkov (izločene izdelke pri izvozu, opuščene programe in proizvode z napakami).

d) Razvoj izdelkov

Na področju razvoja izdelkov so bile izvedene in so v teku širše tržne in tehnične obdelave in priprave vzorcev za uvedbo novih proizvodov za prodajo na domačem trgu in v izvoz. Uspešno smo pričeli izvažati nov tip okna, lepljene elemente in nekaj novih pohištvenih proizvodov.

V obdelavi in pripravi vzorcev je za 12 raznih novih polizdelkov in izdelkov.

e) Nabavne in prodajne cene

Porast nabavnih cen je bil znatno večji kot porast prodajnih cen. To je razlog za slabše poslovne rezultate v TOZD,

ki imajo proizvodnjo intenzivno po surovinah in izdelavnih materialih.

Ukrepi za obvladovanje posledic povišanja nabavnih cen so bili neučinkoviti, kar bo treba v tekočem letu bistveno popraviti.

Na področju prodajnih cen smo v celoti in pravočasno uveljavili dovoljena zvišanja po družbenem dogovoru, verjetno pa smo bili premalo prodorni in elastični pri uveljavljanju cen za nove proizvode.

Iz analize doseženih planiranih prodajnih cen se vidi, da smo pri vseh proizvodih dosegli od 4,2% (pri žaganem lesu) do 42,24% (pri ivernih ploščah) višje cene kot v letu 1981, nismo pa dosegli vseh planiranih cen pri nekaterih finalnih izdelkih zaradi drugačne strukture ali pa zato, ker smo planirali višji odstotek, kot je bil dovoljen z družbenim dogovorom. To velja za žagan les za domači trg in delno za stavbno pohištvo.

f) Stanje zalog materiala in gotovih proizvodov

Poprečno stanje zalog med letom in ob koncu leta je bilo višje kot je bilo planirano. Vzroke smo med letom sicer ugotavljali, vendar ukrepi niso bili dovolj učinkoviti, da bi zmanjšali vezavo obratnih sredstev in s tem višino obresti. Vzroki so tako na področju nabave, proizvodnje in prodaje, ker ni bilo dovolj medsebojnega usklajevanja in pravočasnih ukrepov ob tržnih spremembah in drugih vplivih.

Usklajevanje proizvodnje za dobave znotraj DO LESNE je bilo tudi pomanjkljivo.

Višje zaloge gotovih proizvodov so tudi posledica nesortiranosti zalog in večjega stanja nekurantnih zalog.

g) Zaključek

Pri izvajanju nabavne in prodajne funkcije v letu 1982 smo imeli v TOZD BP znatno večje težave kot v letu 1981. Pri premagovanju teh težav nismo bili v TOZD BP dovolj učinkoviti in uspešni zaradi subjektivnih vzrokov ter organizacijskih in kadrovskih problemov, vendar smatram, da so ob ocenjevanju rezultatov poslovanja proizvodnih TOZD premalo upoštevani objektivni vzroki in posledice, zaradi katerih nismo mogli v TOZD BP realizirati planov.

LETNO POROČILO O FINANČNEM POSLOVANJU INTERNE BANKE IN NJENIH ČLANIC

V skladu z akti interne banke pripravljamo letno poročilo o opravljenem delu za članice interne banke po posameznih področjih s primerjavo med planiranim obsegom dela ter dejansko doseženim. To poročilo je bilo članicam že predloženo ob poročilu svobodne menjave dela za leto 1982.

K finančni informaciji za naše članice, ki jo pripravljamo istočasno s periodičnimi obračuni in zaključnim računom in obsega predvsem dogajanja na področju financiranja naložb v osnovna in obratna sredstva, pa podajamo naslednjo obrazložitve.

I. OSTVARJANJE INVESTICIJSKIH VIROV IN NJIHOVA PORABA

Vsako leto z investicijskim planom določimo obseg vseh naših investicijskih virov in se skupno dogovorimo za njihovo porabo. V Lesni je to dogovarjanje in usklajevanje dolgotrajno, saj nekatere temeljne organizacije s svojo minimalno amortizacijo (ki jim je edini investicijski vir) ne pokrijejo niti svojih zapadlih odplačil in investicijskih kreditov in tako ne bi mogle vlagati niti v enostavno reprodukcijo. Zato se dogovorimo za združevanje sredstev za redno odplačilo investicijskih kreditov in za najnujnejše nove naložbe oziroma zamenjave strojev.

Moramo reči, da s finančnega vidika gibanje na področju investicijskih virov in porabe v letu 1982 lahko ocenimo kot zelo ugodno. Ugodno v tem smislu, da smo skoraj vse leto razpolagali z viškom investicijskih sredstev, ki smo ga obračali v obratne namene za nujno vzdrževanje likvidnosti. Ta pozitivna razlika, ki je v poprečju v letu 1982 znašala 75.000/m din, je omogočala Lesni poslovanje sicer na robu likvidnosti, vendar istočasno lahko ugotovimo, da zaradi pomanjkanja sredstev ni prišlo niti do zamikov pri izplačilu osebnih dohodkov niti do zastoja v proizvodnji.

V letu 1982 smo v Lesni razpolagali

s	492,584/m din	investicijskih sredstev
od tega	420,778/m din ali 85 %	lastnih sredstev
	71,806/m din ali 15 %	kreditov

V okviru razpoložljivih lastnih sredstev smo za zagotovitev rednega odplačila kreditov oziroma nujne nove naložbe preko interne banke združili 102,259/m din ali 25 % lastnih sredstev.

Investicijske vire smo skupno ustvarili s 86 % od predvidenih. Izpada planiranih virov je pri združevanju drugih DO (za TIP) v celoti, le 9 % pa smo dosegli planirano odprodajo osnovnih sredstev (nismo odprodali žage Vuhred na stari lokaciji in uvozne opreme žage Mušenik).

Od skupnega zneska vseh virov smo jih v letu 1982 porabili **433,578/m din**;

od tega:	— za odplačila kreditov	124,119 ali 29 %
	— za nove naložbe (skupno s tečaj. razlikami)	258,943 ali 60 %
	— za financiranje PS za obratne namene	25,460 ali 6 %
	— za ostalo	25,066 ali 5 %

Ob zaključku leta tako razpolagamo z ostankom investicijskih sredstev v okviru Lesne v višini 59,006/m din, vendar je ta ostanek v višini 30,000/m din zaradi neporabljenih združenih sredstev za računalnik, med tem ko ima med temeljnimi organizacijami največji pozitivni ostanek TIP Otiški vrh.

Pri investicijski porabi moramo posebej upoštevati prenos tečajnih razlik od deviznih kreditov v breme investicijskih sredstev.

Za te tečajne razlike je bilo namreč planirano pokritje v breme dohodka, vendar smo za njih povečali vrednost osnovnih sredstev pri tistih temeljnih organizacijah, kjer rezultati niso dovoljevali pokritja v breme dohodka.

To pa je tudi razlog, da je pozitivni ostanek nižji za ca 30,000/m din in da nekatere temeljne organizacije prav zaradi tega izkazujejo primanjkljaj investicijskih sredstev ob koncu leta 1982.

Na koncu bi ob gibanju investicijskih sredstev podali še naslednje ugotovitve:

1. premoženje osnovnih sredstev TOZD Lesne ob koncu leta 1982 (po sedanji vrednosti) znaša 1,600.838/m din,

2. to premoženje je financirano s krediti pri bankah in dobaviteljih v višini 418,102/m din, kar pomeni, da je naša zadolženost za osnovna sredstva 26 % pri nekaterih TOZD več, pri drugih manj,

3. na osnovi gornjega stanja kreditov smo v letu 1982 plačali obresti v višini 59,826/m din. Zanimiva pa je ugotovitev, da smo v letu 1982 plačevali vrednostno več obresti od deviznih kreditov kot od domačih, čeprav v strukturi skupnih kreditov predstavljajo devizni krediti le 14 %.

II. FINANCIRANJE OBRATNIH SREDSTEV IN VZDRŽEVANJE LIKVIDNOSTI

Leto 1982 je bilo glede na problemsko poslovanje v Lesni, ki se v končni fazi odrazi v potrebi po denarju, tudi likvidnostno izjemno težko. Na eni strani je bilo zaradi zakonskih omejitev plasmajev bank težko pridobivati dodatna sredstva, istočasno pa so bila ta dodatna sredstva izredno draga in so nam z višjimi obrestmi bistveno vplivala na strukturo delitve dohodka. Težave, ki so se pojavljale bi lahko skoncentrirali takole:

1. že tako visoko planirane potrebe po obratnih sredstvih smo skozi vse leto prekoračevali in zelo slabšali koeficient obračanja tako pri zalogah kot pri ostalih potrebnih sredstvih,

2. v letu 1982 smo med letom poslovali z izgubami v več temeljnih organizacijah, z večjo izgubo pa smo zaključili poslovanje v TSP Radlje-Podvelka. S prvotnim planom izgub nismo predvidevali, po predsanacijskih programih pa s strani sanatorjev nismo zagotovili kritja.

Tako smo dodatne potrebe po denarju reševali v okviru Lesne z zadrževanjem investicijske porabe in z dodatnim najemanjem kreditov oziroma s takojšnjim obračanjem prejetih menic od kupcev.

Analizo vezave obratnih sredstev in virov bomo prikazali v nekaterih pomembnejših podatkih v primerjavi s planom in z letom 1981

Vezava obr. sredstev	plan v tisoč d.	doseže-no 1982	doseže-no 1981	indeks	indeks
1	2	3	4	3 : 2	3 : 4
zaloge	731,178	881,046	713,727	120	123
terjatve	495,996	568,185	402,244	115	141
izguba	103,067	124,445	36,000	120	433

Zaloge, kot najpomembnejši element v strukturi vezanih obratnih sredstev, smo v primerjavi s planom prekoračili za 20 % ali vrednostno za 150,000/m din, od tega gotove izdelke za 95,000/m din, surovine in repromateriale pa za 60,000/m din. Največja odstopanja so pri TSP Radlje-Podvelka, kjer zaloge odstopajo od predvidevanj v **predsanacijskem programu za ca 50,000/m din** — skoraj vse v gotovih izdelkih.

Druge največje odstopanje je pri TIP Otiški vrh in sicer ca 43.000/m din (po eno tretjino pri vseh treh vrstah zalog) in pri TP Prevalje, kjer beležimo odstopanje v višini 40,000/m din (dve tretjini gotovi izdelki, ena tretjina surovine in repromaterial).

Pri gotovih izdelkih odstopa tudi Blagovni promet za 36,000/m din.

Ostala vezana obratna sredstva so po stanju prekoračena za 93.000/m din ali pa 15 %, po poprečju pa skoraj ne odstopajo od plana vključno s predsanacijskim programom.

Skupaj vezana obratna sredstva znašajo konec leta 1982 **1,573.676** in so večja od planiranih za 18 %, **od leta 1981 pa kar za 33 %**.

Zaradi takšnih gibanj na področju potreb po obratnih sredstvih seveda tudi nismo dosegli predvidene strukture virov obratnih sredstev, ampak smo v razmerju tujih in lastnih virov ostali na ravni leta 1981. Dosegli smo naslednjo strukturo:

	planirano	doseženo
— udeležba lastnega poslovnega sklada v vseh virih	16 %	12 %
— udeležba dolgoročnih virov v skupnih virih	36 %	25 %
— udeležba kratkoročnih virov v skupnih virih	64 %	75 %

Lastni poslovni sklad smo v absolutnem znesku sicer dosegli višji od planiranega, vendar pa zaradi povečanega obsega obratnih sredstev predvidene strukture virov kljub temu nismo dosegli.

Tudi v letu 1982 še vedno nismo uspeli pridobiti od banke kreditov za trajna obratna sredstva, oziroma spremeniti kratkoročne kredite v dolgoročne, ker naša zahteva ni bila v skladu s poslovno politiko bank za leto 1982.

Kakor smo že navedli, smo likvidnost reševali:

- z večjim obsegom združevanja investicijskih virov v okviru interne banke za 127,843/m din
- z večjimi kratkoročnimi krediti pri drugih in delno pri TKB za 71,000/m din

— z večjim obsegom eskonta menic za 88,000/m din
 — z večjo izdajo menic dobaviteljem za 160,000/m din

Zaradi povečanih potreb po obratnih sredstvih in istočasno ne toliko povečanem celotnem prihodu, smo v Lesni znižali koeficient obračanja od 5,6 v letu 1981 na 4,8 v letu 1982.

Posledica večjega zadolževanja in dvakratnega dviga splošne obrestne mere v letu 1982 so tudi plačane obresti za kratkoročne kredite (vključno dobavitelji) in presežajo plan za 35 % ali 25,000/m din. Indeks plačanih obresti za kratkoročna sredstva na leto 1981 pa je kar 249, ali v absolutnem znesku smo v letu 1982 plačali 59,272/m din več teh obresti kot v letu 1981.

Ta podatek nam seveda jasno kaže, kam vodi pretirana odvisnost od kratkoročnih — občasnih kreditov, ki je v Lesni še vedno prisotna.

Ponoven dvig obrestnih mer v pričetku letošnjega leta nam daje jasno usmeritev za tekoče poslovanje v letu 1983. Težko bo izboljšati strukturo financiranja ob istočasni porabi kvalitetnih sredstev rezervnega sklada za kritje izgub. Nadomestiti ga bomo morali z lastnimi sredstvi, poleg tega pa v sklad obratnih sredstev nameniti investicijska sredstva, saj je v danem trenutku najboljša naložba financiranje tekoče proizvodnje z lastnimi sredstvi in s tem 30% akumulacijo letno.

Podatki brez TOZD TURIZEM

I. FINANCIRANJE INVESTICIJ, lastni viri in krediti

1. V LETU 1982 SMO RAZPOLAGALI Z NASLEDNJI INVESTICIJSKIMI VIRI

	letni plan 1982	doseženo 31. 12. 82	% dose-ganja plana
a) lastni viri:			
— ostvarjena amortizacija — skupaj	254,317	261,248	103
od tega pospešena	/34,870/	/23,715/	68
— vrnjena interna posojila med TOZD	/11,330/	/10,440/	92
— združena sredstva drugih DO	44,600	—	
— združena sredstva znotraj DO: v obliki dohodkovnih odnosov v obliki internih kreditov	/22,797/	/15,423/	67
	/80,840/	/79,917/	98
— zbrana sredstva SIS gozdarstva in sredstva po 12. členu	61,329	57,252	93
— zbrana sredstva samopriskupkov kmetov	8,700	19,584	225
— PS za OS po ZR 1981	34,759	35,727	101
— prodaja OS in ostalo	43,987	4,218	9
— sproščena sred. po ZR	4,397	4,397	100
Skupaj lastni viri	452,009	382,426	85
b) prenos ostanka sredstev oz. prekoračitev iz leta 1981			
	+ 43,073	+ 38,352	89
c) tuji viri:			
— novi odobreni krediti v letu 1982	/17,506/		
od tega:			
— dinarski domači	/17,506/		
— devizni tuji neizkoriščeni krediti iz leta 1981	/57,438/		
koriščeni krediti v l. 1982			
— domači			
— devizni			
skupaj koriščeni krediti	74,944	71.806	95
skupaj viri investicijskih sredstev	570,026	492,584	86

2. PORABA INVESTICIJSKIH SREDSTEV V LETU 1982

	letni plan 1982	doseženo 31. 12. 82	% dose-ganja plana
— odplačilo investicijskih kreditov (deviznih in domačih)	111,641	104,887	93
— odplačilo kreditov za trajna obr. sred.	27,947	19,232	68
— združevanje izven DO	11,300	2,111	18
— izvršene neto investicije in dana predpl.	368,901	230,752	63
— prispevek energetike po izvršeni investiciji (4,8%)	9,790	2,449	25
— formiranje PS za obratne namene	30,865	25,460	82
— tečajne razlike od deviznih kreditov	3,866	28,191	729
— vračilo kreditov TOZD BP	7,495		
— predviden moratorij	- 11,539		
— poraba iz samopriskup. kmetov		19,925	
— depozit za odkup deviz		4,541	
— interni odnosi med TOZD			
— vračilo internih posojil	/10,366/	/10,319/	99
— združenje sredstev	/22,424/	/22,418/	100
— dana interna posojila	/80,840/	/79,833/	99
skupaj koriščeno za investicije	560,266	433,578	77
— predvideni moratorij			
ostanek sredstev oz. prekoračitev ostvarjenih in koriščenih sredstev v letu 1982	+ 9,760	+ 57,434	

VEČJA INVESTICIJSKA VLAGANJA — NETO ZA DO LESNA OD 1. 1. DO 31. 12. 1982

Gozdne ceste

GO Mislinja	12,206.525,90
GO Slovenj Gradec	11,569.177,20
GO Črna	12,893.181,15
GO Radlje	4,753.000,00
TOK Slovenj Gradec	11,448.000,00
TOK Dravograd	5,252.870,00
TOK Ravne	8,851.951,10
TOK Radlje	12,257.048,00
	79,231.753,35

TOZD GOZDARSTVO ČRNA

— ureditev skladiščnih prostorov 2,000.278,25

TOZD GOZDARSTVO RADLJE

MELES	4,925.073,20
oprema za skladišče	2,950.000,00
kopač rovov	2,790.000,00
gozdne žičnice	2,244.867,50
dvigalo	2,553.032,45
	15,462.973,15

TOK RAVNE

izgradnja telefonske mreže 1,469.464,20

TOZD TRANSPORT IN SERVISI

— transportna oprema 19,019.193,10

TOZD GRADNJE

— gradbena mehanizacija 7,571.244,35

TOZD žaga Otiški vrh

sekirostroj 3,650.917,00

TOZD žaga Mušenik

tečajna razlika za uvozno opremo 5,777.632,60

TOZD ŽAGA VUHRED

novogradnja žage Vuhred	6,069.677,10
tečajne razlike za uvozno opremo	4,538.202,65
	10,607.879,75

TOZD TIP OTIŠKI VRH

naprava za gašenje in odkrivanje požarov	2,631.535,80
kompresorska postaja TP II.	1,034.000,00
valjni kompresor	1,040.850,00
kabliranje za KV daljnovoda	2,370.120,00
hidravlične škarje	1,685.000,00
stroj za krožno zavijanje	1,848.000,00
hidravlični žerjav	1,121.966,50
portalni grabilec	1,265.400,00
skupaj:	12,996.872,30

TOZD TOVARNA POHIŠTVA PAMEČE

večlistna krožna žaga	1,532.636,35
stroj za avtomatsko obdelavo robov	1,500.000,00
tečajne razlike za uvozno opremo	6,688.367,50
skupaj:	9,721.003,85

TOZD TOVARNA POHIŠTVA PREVALJE

tečajne razlike za uvozno opremo	4,985.136,65
----------------------------------	--------------

TOZD TSP RADLJE

tovarna oken TSP	9,027.340,35
tečajne razlike za uvozno opremo	8,670.859,50
skupaj:	17,698.199,85

TOZD BLAGOVNI PROMET

ureditev skladiščnih prostorov Split	1,165.940,00
--------------------------------------	--------------

RAČUNALNIK

20,187.456,00

TOZD NOVA OPREMA

prestavitel vzmetnic	7,631.236,65
hidrantna mreža	1,695.556,80
požarna zaščita	2,000.000,00
šivalni stroji	1,309.689,80
furgon	1,127.856,80
konzolno dvigalo	1,100.636,20
profilni stroj	1,170.000,00
transporterji	2,364.051,00
skupaj:	18,399.027,25

3. Naša zadolženost s krediti za obstoječe premoženje osnovnih sredstev je naslednja:

a) stanje koriščenih kreditov pri bankah in dobaviteljih	418,102 din
od tega:	
— domačih	360,283 din
— tujih deviznih	57,819 din
b) stanje internih kreditov med TOZD	134,690 din
stanje vseh kreditov skupaj:	552,792 din
c) sedanje stanje našega premoženja osnovnih sredstev	1,600.839 din
d) odstotek zadolženosti v %:	
— z externimi krediti	26 %
— skupno z internimi krediti	35 %

4. Stroški — obresti v zvezi s krediti za investicije:

V letu 1982 je bil dohodek naše delovne organizacije obremenjen z naslednjimi stroški za plačane obresti in tečajnih razlik od še neodplačanih kreditov za investicije.

2. S kakšnimi viri poslujemo, ker nimamo v celoti lastnega denarja na žiro računu?

	plan za 1. 1982	poprečje v l. 1982	strukt. virov	stanje 31. 12. 1982	+ več — manj od plana
— imamo lastni poslov. sklad (ostvarjate ga iz ČD po ZR)	147,458	174,649 1,700	12 —	171,134 1,700	+ 23,676 + 1,700
— dolgoročni krediti za obratne namene pri banki	194,379	138,713	9	141,971	— 52,408
— naš lastni obvezni rezervni sklad , ki ga obračamo na žiro računu (do eventual. porabe za pokrivanje izgube)	57,110	56,814 13,378	4 1	55,221 20,178	— 1,889 + 20,178
— razl. v conl TOZD BP					

	plan 1982	dose- ženo 1982	% dose- ganja plana
a) obresti od domačih kreditov	29,251	28,967	99
b) obresti od tujih — deviz. kred.	28,731	30,859	107
c) obresti od internih kreditov	3,105	3,105	100
d) tečajne razlike — negativne od deviznih kreditov	33,294	14,655	44
skupaj:	94,381	77,586	82

II. FINANČNO POSLOVANJE Z OBRATNIMI SREDSTVI 1. Vezana obratna sredstva

Zakaj potrebujemo denar za tekoče poslovanje	plan 1982	popr. stanje vezanih OBS v letu 1982	stanje OBS 31. 12. 1982	+ več — manj od plana
a) Za nabavo surovine in materialov				
— surovine in material, ki je še na zalogi	339,409	373,712	400,341	+ 60,932
— za del proizvodov, ki je še v teku — nedovršena proizvodnja	84,066	89,344	98,828	+ 14,762
— za gotove izdelke, ki so še neprodani, torej na zalogi	286,537	341,402	381,877	+ 95,340
— blago na poti	21,166			— 21,166
skupaj potreben denar za pokritje vrednostnih zalog	731,178	804,458	881,046	+ 149,863
b) Ostali potreben denar				
— za 15 dnevno kreditiranje kupcev				
— eksterno	186,851	261,374	272,824	+ 85,973
— interno	/165,330/	/188,538/	/175,311/	/+ 9,981/
— za kreditiranje kupcev z menicami	306,145	281,762	295,361	— 10,784
— za začasno pokrivanje izgub med letom	103,067	79,008	124,445	+ 21,378
— za plačilo avansov dobaviteljem	3,000	—	—	— 3,000
skupaj ostali potreben denar	599,063	622,144	692,630	+ 93,567
dani interni kratkoročni krediti	/129,575/	/226,800/	/257,418/	/127,843/
skupaj vezana obratna sredstva	1.330,241	1.426.602	1.573.676	+ 243,435

	plan za 1. 1982	poprečje v l. 1982	strukt. virov	stanje 31. 12. 1982	+ več - manj od plana
skupaj s temi naštetimi dolgoročnimi viri moramo pokrivati vsaj zaloge	398,947	385,266	26	390,204	- 8,743
manjko — višek za pokrivanje zalog					
— nam. kratk. krediti (izvoz)	- 332,231	- 419,192		- 490,842	- 158,611
— kratkoročni krediti	90,154	73,609	5	81,119	- 9,035
— pri bankah in drugih	171,215	211,202	16	242,719	+ 71,504
— eskont menic	79,952	126,716	11	168,276	+ 88,324
— interni kratkoročni krediti drugih TOZD	/129,575/	/226,706/		/257,418/	+ /127,843/
— 15 dnevno kredit. dobav. do plačila iz žiro računa (vključno menice)	249,131	222,261	28	409,591	+ 160,460
— interno	/194,743/	/188,960/		/175,311/	- /19,432/
— eksterno	112,981	34,830		55,211	57,770
— kreditiranje od dobaviteljev z menico* ind.	136,150	187,431		354,380	+ 218,230
— prejeti avansi	14,000	61,640	4	66,139	+ 52,139
— ostali začasni izposojeni viri (SSP do koriščenja, stan. skl. in tekoči čisti doh. do razporeditve)	139,204	80,958	9	140,284	+ 1,080
skupaj viri za tekoče poslovanje nepokrito pri TSP	1.142,603	1.161,652	100 %	1.498,332	+ 355,729

3. Letni koeficient obračanja obratnih sredstev, kar pomeni, kolikokrat smo obrnili gornji obseg virov za tekoče poslovanje, da smo ostvarili celotni prihodek po predvidenem obračunu od 1. 1. do 31. 12. 1982 je za DO znašal v obdobju od 1. 1. do 31. 12. 1982 5.587,194/m — koeficient 4,81, vezava dni 76

4. Struktura virov za tekoče poslovanje:

od skupnega obsega potrebnega denarja za tekoče poslovanje imamo

1. lastnih virov:	368,339 din	v % 25
od tega:		
— trajnih — dolgoročnih	228,055 din	ali v % 62
— začasnih	140,284 din	ali v % 38
2. tujih virov:	1.129,993 din	v % 75
od tega:		
— trajnih dolgoročnih	141,971 din	ali v % 12
— kratkoročnih	988,022 din	ali v % 88

5. stroški — obresti za tuje vire potrebnega denarja za redno in likvidno tekoče poslovanje:

v letu 1982 smo bremenili naš dohodek z naslednjimi stroški — obresti:

	plan 1982	dejansko plačane obresti od 1. 1.—31. 12.	% dosega- nja plana
a) obresti za dolgoročne kred. pri bankah in skladi skup. rezerv	15,964	14,905	93
b) obresti za kratkoročne kredite pri bankah in drugih vklj. z dobav.	66,293	72,089	108
c) dane obresti za sprejete interne kratkoročne kredite	6,541	26,769	409
Skupaj plačane obresti v l. 1982	88,798	113,763	128
d) prejete obresti za dane interne kratkoročne kredite	6,541	26,769	409
e) prejete obresti od kupcev		9,722	
f) plačane obresti dobaviteljem		/11,802/	

Rezultati poslovanja delovne organizacije v letu 1982

Pri primerjavah posameznih kategorij celotnega prihodka so namesto prvotnih letnih gospodarskih načrtov upoštevane vrednosti iz predsanacijskih programov vseh TOZD,

ki so med letom poslovali z izgubo, ne glede, ali so ti predsanacijski programi bili v vseh TOZD sprejeti ali ne. V planiranih in izvršenih vrednostih za delovno organizacijo niso vštete vrednosti TOZD Gostinstva in turizma, ker je po stanju 30. 9. prišlo do odcepitve tega TOZD iz naše delovne organizacije. Pri žagarski proizvodnji so planirane letne vrednosti prenizke za vsa znižanja zalog po stanju 1. 1. 1982. V obrazložitvah so te vrednosti upoštevane, v tabelarnih pregledih pa to ni upoštevano. Nekatere kategorije celotnega prihodka niso primerljive z doseženimi v preteklem letu zaradi prehoda na obračun skupnega prihodka pri TOZD gozdarstva in žagarstva, kar smo v obrazložitvi ocenili.

Planirana vrednost prodaje din 5.534 mio je bila izvršena 98 % din 5.442,8 mio v gozdarstvu 106 %, v lesarstvu (po upoštevanju znižanja prehodnih zalog v žagarstvu) 92 %, v TOZD BP in DSSP 105 %.

V primerjavi s preteklim letom je dosežena prodaja 21 % večja, ob tem so uporabljeni primerljivi podatki (v preteklem in tekočem letu ne glede na metodo obračuna). Po oceni globalne analize so vzroki nedosežene prodajne vrednosti v neprodanih količinah in pa v nedoseganju planiranih prodajnih cen.

Negativni vpliv neplačane prodaje je minimalen 3,6
Izredni prihodki so: mio din

— prihodki od obresti, ki so kar 4 × večji, kot so bili načrtovani in 9 mio večji kot v l. 1981	din 37,2 mio
— udeležba na dohodku banke	din 3,3 mio
— pozitivne tečajne razlike in interne devizne premije	din 73,7 mio
— ostali izredni prihodki	din 33,8 mio
Skupaj izredni prihodki so izvršeni s 170 %	148.0

Tako je planirani CP din 5.625,3 mio dosežen 99 % in je 20 % večji od doseženega v preteklem letu. 5.587,2

Direktni stroški proizvodnje so bili planirani

din 3.476,7 mio

v povečanju zalog proizvodov din 28,9 mio

planirani direktni stroški v

prodanih proizvodih din 3.447,8 mio

Doseženi direktni stroški proizvodnje din 3.431,9 mio

v povečanju zalog proizvodov din 107,6 mio

ali nekaj manj kot 3-krat več od planiranega povečanja zalog proizvodov.

Tako so direktni stroški, ki bremenijo prodajno

vrednost 96 % 3.324,3

Primerjava indexov doseženih prodajnih vrednosti in indexov direktnih stroškov za delovno organizacijo je 3 % v korist prihodkov oz. zmanjšanih stroškov, po dejavnostih; v gozdarski za 1 % hitrejše

naraščanje stroškov, v žagarski proizvodnji za 5% hitrejša naraščanja stroškov (predvsem v TOZD Žaga Otiški vrh), v TIP Otiški vrh za 7% počasnejša naraščanja stroškov (vendar so možne zamenjave med direktnimi in splošnimi stroški), v finalni lesni predelavi za 1% hitrejša naraščanja stroškov v TOZD Blagovni promet 3% počasnejša naraščanja stroškov. Razmerje doseganja planirane prodaje in direktnih stroškov je bilo v preteklem letu ugodnejše (4 do 5%). Planirani splošni stroški din 595,6 mio so doseženi 111% Od tega so še odšteti splošni stroški v zalogah v TOZD TSP Radlje-Podvelka din 6,8 mio. Splošni stroški so v primerjavi s preteklim letom za 22% večji. AM po minimalnih stopnjah je bila planirana

din 222 mio in dosežena 106% kar je 104 mio več kot v letu 1981.

Odmiki od plana so pri TIP Otiški vrh za ves znesek planirane nadminimalne AM din 5 mio, ker se je lahko obračunala kot minimalna zaradi izmen; v gozdarstvu din 7,2 mio, v žagarstvu za 3 mio in v NO za 4 mio več zaradi sprememb predpisov, ki ob sestavljanju plana še niso bili dokončni, manj obračunana v TP Prevalje proti planirani din 1,9 mio, proti obračunani za din 3,5 mio zaradi slabih rezultatov in več obračunane v preteklih letih.

Izredni izdatki:

negativne težajne razlike — planirane 35,8 mio, dosežene 15,5 mio
interne devizne premije — planirane 69,4 mio, dosežene 66,5 mio

drugi izredni izdatki — planirani 3,1 mio, dosežene 16,0 mio
skupaj izredni izdatki — planirani 108 mio, doseženi 90%

Primerjava s planom je tesno povezana z izrednimi prihodki predvsem pri internih deviznih premijah. Pri tečajnih razlikah je doseganje manjše za din 28,9 mio zaradi tečajnih razlik od deviznih anuitet, ki pri poslovanju z izgubo morajo bremeniti osnovna sredstva, z upoštevanjem tega bi bil indeks doseganja pri izrednih izdatkih 123.

Planirani dohodek din 1.251,7 mio jn bil dosežen 101% kar je le 5% več kot v preteklem letu.

V gozdarstvu je 6% večji od planiranega, v lesarstvu 5% manjši od planiranega. Pretežno so vse vrste izdatkov iz dohodka naraščale hitreje kot dohodek.

Planirane obveznosti iz dohodka po predpisih zakona o gozdovih, ki veljajo za gozdarske TOZD, za TOZD žagarstva in TIP din 103,2 mio so bile dosežene 101%

pri gozdarstvu 5% nad planom zaradi večje dosežene blagovne proizvodnje, v žagarstvu za 4% manj zaradi zniževanja lastnih zalog, od katerih je bila obveznost plačana v preteklih letih, prav tako pri TIP Otiški vrh, kjer je letošnja obveznost le v višini 60% letno planirane.

Letno planirane obresti od kreditov din 150,6 mio so bile dosežene 115% in so 48,6 mio večje kot v preteklem letu, (kompenzirano s prihodki 37,2 mio več.)

Del dohodka za DSSP in DS IB je bil planiran 96,8 mio dosežen 105%

Povečanje din 5 mio se nanaša na urejanje prostorov za računalnik, kar je bilo prvotno planirano v breme investicijskih virov.

Povečanje brez tega je proti letu 1981 za 17%. Planirani davki in prispevki iz dohodka din 217,7 mio so doseženi 106%

povečanje proti preteklemu letu j din 6,4 mio ali 3%. AM po povečanih stopnjah je bila planirana 31,2 mio in dosežena izpad je pri TIP Otiški vrh na račun večje minimalne.

V primerjavi s preteklim letom je nadminimalna obračunana 42,8 mio manj, kar je posledica občutno povečanih minimalnih stopenj — v skupnem je še vedno AM v l. 1982 več za 6,2 mio od preteklega leta. Planiran člen 12. zakona o gozdovih 13 mio je dosežen 114%

kar je 10% manj kot v preteklem letu oz. din 1,8 mio. Planirani CISTI DOHODEK din 639,2 mio je dosežen 96%

kar je 1% pod doseženim v preteklem letu.

Planirani osebni dohodki din 585 mio din so doseženi 101% 592,2

kar je 20% več kot v preteklem letu. Neto OD na zaposlenega je bil 13.134 din, 5% nad planiranim in 20% večji kot v preteklem letu.

Planiran stanovanjski prispevek din 24,2 mio je bil dosežen 90% 21,6

Ostanek čistega dohodka za sklade je bil planiran 123,3 mio, dosežen 100% 123,8

V tem je din 25 mio popravljenih tečajnih razlik in minimalne AM, ki pomenijo proti planu izgubo ozioroma, če korigiramo plan, le 83% doseganje pozitivnih ostankov za sklade. Ostanke za sklade so za 5 mio manjši kot v preteklem letu.

Izguba je bila planirana din 93 mio, dosežena 132% 123

pri čemer je prav tako upoštevanih 7,1 mio negativnih tečajnih razlik v breme uvožene opreme in ne v breme CP kot je bilo prvotno predvideno. Primerjava izgube proti predsanacijskim programom bi bila pravilna, če bi k planirani izgubi 93 mio, prišteli 7 mio nepriznane ekonomske pomoči, k doseženi izgubi pa 7,1 mio negativnih tečajnih razlik.

Izgubo pri TSP Radlje-Podvelka povečujejo anuitete sanacijskih kreditov iz preteklih let, ki jih ni ustvarila s tekočim poslovanjem. 1,7

Tako je rezultat Lesne — izguba 0,3

(ki se v primerjavi s planom mora povečati za din 32,1 mio), v preteklem letu ostanek ČD din 104,7 mio.

Povzetek nekaterih najvažnejših negativnih odmkov v primerjavi s preteklim letom.

Razlika med rezultatom poslovanja v letu 1981 in rezultatom poslovanja v letu 1982 je 105 mio din:

— večje razlike med negativnimi in pozitivnimi tečajnimi razlikami 40 mio
— večja AM 61,2 mio
— večje obresti 37,2 mio
skupaj 138,4 mio

poleg tega pa večji razkorak med stroški in prodajno vrednostjo kot v preteklem letu.

Ostanek čistega dohodka bodo delavci skladno s predpisi, družbenimi dogovori in samoupravnimi splošnimi akti razporedili po naslednjih namenih:

— za rezerve 23,7

— v poslovni sklad za razširitev materialne osnove dela TOZD in širše družbene skupnosti 56,5

— kmetje v TOK bodo za razširitev materialne osnove dela za individualne ali skupne potrebe razporedili 8,8

— za razširitev materialne osnove dela v gozdarstvu SRS in v območju je po zakonu o gozdovih ustvarjeno 35,6

— za skupne potrebe delavcev TOZD in ožje družbene skupnosti 43,6

Sredstev za skupne potrebe niso ustvarili štirje TOZD, ki so med letom poslovali z izgubo ali na meji rentabilnosti. V teh TOZD je zaposlenih ca 1000 delavcev ali tretjina vseh zaposlenih v DO. Za zadovoljitev najnujnejših skupnih potreb teh delavcev bi bilo potrebno združiti ca 6,3 mio din.

Izgubo, ki je izkazana po zaključnem računu za leto 1982 in je izguba TOZD TSP Radlje-Podvelka je potrebno povečati še za izgubo TOZD Gostinstvo in turizem, po stanju 30. 9. 1982, ko se je TOZD odcepil iz naše DO 11,7

Skupaj nepokrite izgube pred rokom oddaje zaključnega računa 136,4

Predlog pokrivanja, ki je dan v razpravo vsem delavcem v DO Lesna, skladom skupnih rezerv občin in republike in poslovnim partnerjem, predvideva pokritje v času sanacijskega postopka, to je v mesecu **marcu** — največji delež kritja bo doletel rezerve delavcev TOZD in TOK Lesne ca 80

— združena sredstva rezerv občin in republike ca 36,4

— poslovne partnerje ca 20

PREDLOG POKRIVANJA IZGUBE ZA TSP RADLJE-PODVELKA IN TURIZEM IN GOSTINSTVO PO ZAKLJUČNEM RAČUNU LETA 1982

I. UGOTOVLJENA IZGUBA PO ZR

	v 1000 din	struktura
— TSP Radlje-Podvelka	124,400	91 %
— TURIZEM IN GOSTINSTVO	11,665	9 %
SKUPAJ	136,065	100 %

II. MOŽNI VIRI POKRIVANJA

1. REZERVNI SKLAD TEMELJNIH ORGANIZACIJ V LESNI — STANJE 31. 12. 1982	55,338	50
2. REZERVNI SKLAD TEMELJNIH ORGANIZACIJ V LESNI — OBLIKOVAN IZ OSTANKA ČISTEGA DOHODKA PO ZR 1982	23,735	22
3. OBČINSKI REZERVNI SKLAD RADLJE	8,000	7

4. OBČINSKI REZERVNI SKLAD SLOV. GRADEC	3,000	3
5. KUPCI (SLOVENIJALES IN LESNINA)	7,200	6
6. KREDITI SLOVENIJALES (ZA PAMEČE IN PREVALJE)	13,000	12
SKUPAJ VIRI POKRIVANJA	110,276	100

III. ZAČASNO NEPOKRITO — OBVEZNOST POKRITJA

DO 30. 6. 1983 25,792

Pripomba

Za manjkajoča sredstva 25,792/m din bomo zaprosili za sanacijske kredite pri skladu skupnih rezerv republike in za dodatna sredstva pri občinskih rezervah (Ravne, Dravograd). V kolikor bomo sanacijske kredite dobili, bodo temeljne organizacije prevzete obveznosti odplačale za manjkajoča sredstva, v kolikor pa kreditov ne dobimo, bodo temeljne organizacije najkasneje do 30. 6. 1983 pokrile svojo obveznost iz drugih lastnih virov.

PREDLOG POKRIVANJA IZGUBE PO ZAKLJUČNEM RAČUNU 1982 ZA TSP RADLJE-PODVELKA IN TURIZEM IN GOSTINSTVO

(v 1000 din)

TOZD	kriterij pokrivanja planiranih DOH + MIN. AM.)	Obveznosti TOZD za pokritje	Od tega		Viri pokrivanja stanje		Kred. Slov. les.	Začasno nepokrito obveznost pokr. do 30. 6. 83
			za turizem	za TSP Radlje-Podvelka	rez. sklada 31. 12.	rez. sklad. po ZR 82		
01 GO Mislinja	3,3	3,890	375	3,515	2,318	1,030	—	542
02 GO Slovenj Gr.	2,8	3,300	316	2,984	1,675	955	—	670
05 GO Črna	7,2	8,486	822	7,664	3,870	2,177	—	2,439
06 GO Radlje	6,8	8,015	773	7,242	4,103	1,983	—	1,929
07 CLS Otiški vrh	2,5	2,947	284	2,663	1,684	1,007	—	256
08 TOK Slov. Gr	3,6	4,243	78	4,165	2,151	1,025	—	1,067
09 TOK Dravograd	1,4	1,650	55	1,595	909	435	—	306
10 TOK Ravne	3,0	3,536	73	3,463	2,066	860	—	610
11 TOK Radlje	2,7	3,182	187	2,995	1,921	778	—	483
13 TIS Pameče	7,5	8,840	842	7,998	2,142	2,134	—	4,564
14 Gradnje	3,1	3,654	347	3,307	1,517	937	—	1,200
16 Nova oprema	8,3	9,783	946	8,837	9,271	2,494	—	1,982
17 Žaga Mislinja	2,5	2,947	282	2,665	2,256	702	—	11
18 Žaga Otiški vrh	3,7	4,361	420	3,941	2,246	1,088	—	1,027
19 Žaga Mušenik	1,6	1,886	180	1,706	1,584	585	—	283
20 Žaga Vuhred	4,2	4,950	—	4,950	2,580	200	—	2,170
21 TIP	14,2	16,737	1,590	15,147	6,566	3,387	—	6,784
22 TP Pameče	9,2	10,844	—	10,844	547	—	8,280	2,017
23 TP Prevalje	6,7	7,897	455	7,442	3,177	—	4,720	—
24 TSP Radlje-Podvelka	—	—	—	—	—	—	—	—
26 BP	5,7	6,717	640	6,077	2,755	1,958	—	2,004
SKUPAJ	100 %	117,865	8,665	109,200	55,338	23,735	13,000	— 25,792

— TOZD Nova oprema posodi višek rezervnega sklada TOZD gozdarstvu Radlje v višini 1,929/m din.

— TOZD žaga Mušenik posodi višek rezervnega sklada GO Črna v višini 283/m din.

Pogoje za združena sredstva določajo delavci v temeljnih organizacijah.

ZAKLJUČEK

S končnimi rezultati poslovanja v celotni LESNI v letu 1982 nismo zadovoljni. Ugotovljena izguba v TOZD TSP Radlje-Podvelka je dosegla višino ustvarjenih ostankov čistega dohodka vseh ostalih temeljnih organizacij v delovni organizaciji. Tudi ostanek čistega dohodka nekaj temeljnih organizacij je ustvarjen prenizko v primerjavi s planiranim.

Zaostreni gospodarski pogoji poslovanja v letu 1982 so se v LESNI odražali zelo negativno, predvsem v večji negativni razliki cen na prodajno-nabavnem področju pri istočasni stagnaciji prodaje naših izdelkov stavbnega pohištva in s tem povečevanju zalog. V bojznih za osnovne reprodukcijske materiale so se nakopičile tudi nekatere zaloge le-teh ob istočasni povišanosti cen.

Velik delež celotnega prihodka smo v LESNI v letu 1982 izgubili pri izvozu naših izdelkov. Izvoz smo količinsko in indekso pohvalno povečali, vendar pri tem izgubili preko 160,000/m dohodka in to znatno nad planirano izgubo. Vso

izgubo pri izvozu smo pokrili znotraj delovne organizacije med temeljnimi organizacijami s t.zv. interno devizno premijo, ki so jo pokrivali v glavnem uvozniki in plačniki deviznih kreditov tako, da izgube niso prikazane pri temeljnih organizacijah — izvoznikah. S tem smo ustvarili lastni devizni priliv tako za odplačilo lastnih deviznih anuitet, za lastni nujni uvoz, za združevanje deviz dobaviteljem in za združevanje deviz, dogovorjeno v Sloveniji in Jugoslaviji. V bodoče je nujna večja selekcija izvoznih artiklov z višjim pokritjem v dohodku in nadomeščanje bolj rentabilnih izdelkov.

Devalvacija v začetku oktobra nam je prinesla nekaj pozitivnih rezultatov v ceni izvoza, vendar je komaj pokrila povečane stroške negativnih tečajnih razlik odplačanih deviznih kreditov in dodatne stroške uvoza.

V letu 1982 smo poslovali še s prevelikimi stroški na vseh področjih. Predlagani ukrepi vodstva, sprejeti na samoupravnih organih v smislu varčevanja največjih stroškov, se niso

ali pa so se prepozno izvajali in niso dali predvidenega zboljšanja rezultatov poslovanja.

Povečana amortizacija po novih predpisih je v letu 1982 močno zajedla v dohodek vseh temeljnih organizacij, saj je bila še višja od planirane. Res je ta vir sredstev na drugi strani olajšal odplačevanje investicijskih kreditov in začasno tudi omilil tekoče likvidno poslovanje, vendar izrednega skoka stroškov amortizacije v enem letu vendarle ni bilo mogoče v celoti nadomestiti z zmanjšanjem drugih stroškov.

Povečane obresti tekom leta so v LESNI povzročile prav tako dodatno zmanjšanje dohodka prav pri temeljnih organizacijah finalne proizvodnje, ki koristijo največ kratkoročnih kreditov in poslujejo na robu rentabilnosti. Nekoliko smo omilili te povečane stroške z nepovečano obrestno mero internih kreditov med temeljnimi organizacijami, ki je tako znatno nižja od bančnih kreditov.

Problematika predsanacijskih programov za tri temeljne organizacije in pokrivanje izgub je bila prisotna v LESNI v celotnem drugem polletju poslovanja.

Poleg poslabšanih pogojev poslovanja je tudi povišanje izgube v TOZD TSP Radlje-Podvelka tekom leta negativno vplivalo na dosledno sprotno varčevalno in bolj gospodarno poslovanje v vseh ostalih temeljnih organizacijah. Predsanacijski program za TSP Radlje-Podvelka ni bil sprejet od DPO niti od temeljnih organizacij, ob zaključnem računu pa je ugotovljena še znatno večja izguba te temeljne organizacije.

Pokrivanje ugotovljene izgube po predlogu v ZR bo v glavnem prizadelo vse temeljne organizacije, ki so dobro poslovale, in ki so v preteklih letih ustvarjale rezervne sklade. Preko 70% izkazane izgube v višini 124,400/m v TSP Radlje-Podvelka in za turizem 11,665/m do 30. 9. 1982, ko je bil prenesen na novega nosilca bodočega razvoja turizma na Kopah — SOZD »Merx« Celje, bo pokrito z rezervnim skladom vseh temeljnih organizacij v LESNI. To pomeni, da bomo odslej poslovali brez rezervnega sklada, kar bo bistveno dodatno ogrozilo naše likvidno poslovanje, saj smo rezervni sklad koristili za likvidno tekočega poslovanja.

V tej zvezi je tudi pogoj vseh temeljnih organizacij ob pokrivanju izgube, da se izvrši v začetku tega leta dokončna sanacija temeljne organizacije tovarne oken v Radljah-Podvelki.

Ob ugotovljenih problemih je bilo v poslovanju LESNE tudi v letu 1982 niz pozitivnih premikov v poslovanju in nekaterih pozitivnih že ustaljenih pogojev poslovanja.

Na področju združevanja sredstev med TOZD v LESNI se odraža velika soodvisnost in povezanost.

Konec leta 1982 je v LESNI združenih preko 250,000/m sredstev za investicije in preko 257,000/m sredstev za tekoče likvidno poslovanje. Prav tako se združujejo še sredstva skupne porabe za rekreacijo, regrese in družbeno prehrano. Letos bodo dodatno združena tudi sredstva za pokrivanje izgub. Vendar ob obstoječih problemih se pozitivno združevanje sredstev v DO odraža že negativno, ker je preveč solidarnostnega in takozvanega obveznega združevanja in premalo združevanja sredstev na interesnih dohodkovnih osnovah, kar moramo v bodoče spremeniti.

Kljub nepredvideni dodatni problematiki tekom leta 1982 ob nastalih izgubah in povečanih zalogah nad normativnimi smo v letu 1982 še obvladovali dnevno likvidnost poslovanja. Z veliko angažiranostjo v interni banki in s sodelovanjem temeljne koroške banke in koroške hranilnice in posojilnice ter s poslovnimi partnerji, predvsem pa z internim združevanjem vseh začasno prostih sredstev med TOZD ter s sprotnimi ukrepi omejevanja porabe investicijskih in drugih sredstev smo vendarle ostali solventni do vseh poslovnih partnerjev. Plačali smo vse obveznosti v roku, tako za odplačilo zapadlih kreditov kot za tekoče poslovanje.

Naša zadolženost na področju investicijskih kreditov se je v letu 1982 zmanjšala in znaša 26% od vsega premoženja osnovnih sredstev. V letu 1982 smo namreč odplačevali velik del deviznih in domačih investicijskih kreditov, koristili pa smo nove kredite v zelo malem znesku.

Nasprotno je naša zadolženost na področju tekočega poslovanja — obratnih sredstev — še vedno zelo visoka — 75% od vseh potrebnih obratnih sredstev koristimo tuja sredstva. Prav na tem področju so obrestne mere za kredite najvišje. Zato je nujno, da si bomo v LESNI ustvarjali v bodoče več lastnega poslovnega sklada za obratne namene in predvsem zmanjšali prekomerne zaloge, za katere koristimo največ kratkoročnih kreditov.

Izplačani osebni dohodki vseh delavcev v LESNI so znašali v letu 1982 13.134.— din, kar je 5% nad planiranimi in

20% več kot v letu 1981. Torej so realni osebni dohodki padli za ca 14% in več kot v poprečju naše republike, kar je razumljivo zaradi manjšega ustvarjenega dohodka.

Družbeni dogovor v celotni LESNI nismo kršili za leto 1982, vendar so ga kršili nekateri TOZD, kar je nujno preprečiti v bodoče in tudi poračunati za leto 1982 preveč izplačane osebne dohodke.

Naša dobra surovinska osnova za gospodarjenje se mora v bodoče bolje odraziti v LESNI s hitrejšim razvojem izdelkov, ki bodo sloneli več na lesu kot dosedanji izdelki, in ki bodo bolj rentabilni ter iskani tudi na mednarodnem tržišču.

POROČILO

o izvajanju predsanacijskega programa za TSP Radlje-Podvelka za čas od 1. 1. in od 1. 7. do 31. 12. 1982

Poročilo o izdelavi, sprejemanju in izvajanju predsanacijskega programa za TSP Radlje-Podvelka z ustreznimi analizami poslovanja v letu 1982 — predvsem pa še v drugi polovici leta 1982

1. Uvod

Temeljna organizacija TSP Radlje-Podvelka je na osnovi stanja poslovanja v letu 1982 preko svojih organov upravljanja DS — TSP in zborov kolektivov v obeh enotah (Radlje in Podvelka) imenovala 9-člansko komisijo (KONEČNIK, SMOLNIK, KORAT, SAVINEK, AREH, ŠAVC, MIHELJAK, PIRKMAIER in BAŠKOVIC).

Sanacijska komisija je ob sodelovanju strokovnih služb DSSP LESNE v skladu s predpisi in v zakonitem roku izdelala in predložila predsanacijski program TOZD — TSP v obravnavo z nalogo, da ga sprejme in da v obravnavo satorjem v DO LESNA in izven nje.

Predsanacijski program, razen v dveh TO (Žaga Vuhred in TSP Radlje-Podvelka), ni bil sprejet. S sklepom DS DO LESNA pa je bilo opredeljeno, da naj proizvodnja teče po tem programu do konca leta, ki pa mora biti sprti spremeljana in najmanj 2-krat mesečno tudi s posebnim poročilom v naših internih informacijah LESNE s potekom proizvodnje, prodaje, nabave in finančnim stanjem tudi seznanjeni vsi člani LESNE.

Na vsakokratnih vmesnih sejah pa smo vsem sprti poročali tudi DS — DO, o stanju, seznanjali vse ostale forume in organe v TOZD — občini pa tudi v regiji. Tako je razpravljal obširno o stanju dvakrat izvršni svet SO Radlje, konferenca sindikatov občine Radlje, skupščina občine Radlje ob Dravi. O položaju v LESNI in posebej v TSP pa so razpravljali tudi člani ZK in sindikata LESNE in posebnih konferencah.

Ker so bile opredeljitve na raznih sestankih in razpravah tudi dokaj kritične, smo se odločili in za sodelovanje in za posebno mnenje in pomoč zaprosili tudi Splošno združenje lesarstva Slovenije — Ljubljana. Na osnovi naše pismene vloge z dne 10. 11. 1982 je poslovno združenje LES preko svojega izvršilnega odbora imenovalo posebno delovno skupino v sestavi: Alojz LEB, Jože LIPNIK, Stane MESAR, Lado GAŠPARIČ in Darja RAUTAR. Skupina se je dvakrat sestala z razširjeno sanacijsko komisijo v Radljah, večkrat pa se je konzultirala z delavci LESNE, SAVINEKOM, POTOČNIKOM, AREHOVO, KONEČNIKOM in nato podala pismeno poročilo, ki je bilo posredovano vsem članom sanacijske komisije — občini Radlje kakor tudi vsem članom KPO LESNE.

Zbori skupščine občine Radlje ob Dravi pa so na svojih sejah dne 23. 12. 1982 obravnavali predlog izvršnega sveta skupščine občine Radlje, ki je na pobudo občinskega sveta zveze sindikatov Slovenije — Radlje ob Dravi podal predlog uvedbe ukrepov družbenega varstva v TOZD TSP Radlje ob Dravi s poročilom o gospodarskem stanju in v skladu z določbami 1. odstavka 629. člena zakona o združenem delu sprejel sklep in v 13. točkah sklepov (dopis skupščine občine Radlje ob Dravi, št. 3-3/82-1/2 z dne 27. 12. 1982) zavezal TOZD TSP za odpravo določenih pomanjkljivosti.

Na osnovi navedenega sklepa in po posebnem dogovoru z individualnim poslovnim organom TOZD TSP Radlje Podvelka (najprej s tov. KONEČNIKOM; dne 27. 1. 1983 pa tudi že s tov. KOMLJANCEM) je KPO za dopisom z dne 5. 1. 1983 seznanil vse pristojne o reševanju problematike in po posameznih točkah rokovno in z imeni službi in delav-

cem v LESNI naložil nalogo za odpravo in ureditev vseh zadev. Za sprotno informiranje pa ima od 1. 1. 1983 nalogo direktor TOZD — TSP Radlje ob Dravi in to je bilo preneseno tudi na novega direktorja TSP Radlje.

Naloge, ki pa so podane v zaključkih predsanacijskega programa, pa so realizirane v vseh tistih točkah, za katere z ozirom na to, da program ni bil sprejet, ni bilo možno realizirati ali pa, da so se spremenile okoliščine. Nekatere naloge pa so dolgoročne značaja in se bodo rešile z novim sanacijskim programom ali pa se še izvajajo (sodelovanje Uniles in podobno). DS — TOZD pa je konec meseca januarja 1983 imenoval novo sanacijsko komisijo, ki bo program na osnovi poročila delovne skupine združenja LES iz Ljubljane tudi pripravila in po realnih možnostih upoštevala.

2. Analiza izvajanja predsanacijskega programa

Predsanacijski program, ki ga je pripravila komisija skupaj s strokovnimi službami DSSP, BP in TOZD, ni bil sprejet v delovni organizaciji, vendar pa so ga v TOZD potrdili ter delali po njegovih določilih. Ugotovitev po zaključnem računu je, da so doseženi rezultati znatno slabši od planiranih.

Predsanacijski program je na osnovi analize vzrokov slabega poslovanja v I. polletju predvideval zlasti naslednje ukrepe za izboljšanje stanja:

- izboljšana oskrba z žaganim lesom tako glede kvalitete kot tudi formiranja planiranih prehodnih zalog,
- odprava tehnoloških problemov zlasti usposobitev oddelka krojilnice žaganega lesa,
- izboljšanje nabave repromaterialov, ki morajo prihajati skladno s proizvodnim planom,
- ureditev skladišča gotovih izdelkov za postopni prevzem zalog v blagovni promet,
- pospešena prodaja gotovih izdelkov, zlasti razprodaja nekurantnih zalog,
- zagotovitev potrebnih deviz za nemoteno poslovanje TOZD,
- ekonomski ukrepi — znižana devizna premija, znižana obrestna mera, znižani stroški sušenja lesa, znižanje dohodka DSSP in ureditev cen elementov za rolo omarice po načelih delitve skupnega prihodka,
- kadrovske okrepitve s strokovnjaki DSSP,
- ustrezne kadrovske spremembe, zlasti glede vključitve strokovnjakov DSSP,
- pridobivanje dodatnih delavcev za povečanje obsega proizvodnje.

Poleg navedenih ukrepov je bilo potrebno pripraviti ustrezno finančno konstrukcijo za pokritje izgube ter anuitet v sanacijskem obdobju.

Za izvedbo navedenih ukrepov so bili določeni vodstveni strokovni delavci, kar je razvidno v razdelitvi nalog, ki so navedene v predsanacijskem programu.

Izvajanje ukrepov

Na osnovi sprejetih ukrepov so v TOZD najprej sprejeli strokovno pomoč iz DSSP in BP ter s sklepom DS dodelili ustrezne pristojnosti za upravljanje nadaljnjega dela:

— tov. BAŠKOVIČ Marjan, inž., je dobil pristojnost za urejanje in vodenje tekoče proizvodnje, notranje organizacije proizvodnje ter tehnološke problematike. Pri tem delu je imel na razpolago poleg delavcev v TOZD tudi strokovnjake iz DSSP in BP: EPSEK Franc, inž., za področje nabave, Marjan REK, dipl. inž., za področje tehnološke problematike in Hubert RATAJ za oskrbo in tehnologijo žaganega lesa,

— inž. KOMLJANEC Janez je dobil pristojnost za vodenje področja vzdrževanja, investicij, zlasti pa za ureditev reklamacij Dimter linije,

— ostale službe v TOZD so ostale še nadalje enako organizirane, s tem da smo pričeli pripravljati prehod odpreme službe v BP.

Večina TOZD LESNE sanacijskega programa ni sprejela, zato se ukrepi v okviru DO niso pričeli izvrševati.

Med izvajanjem predsanacijskega programa je bila prisotna velika aktivnost strokovnih služb in DPO LESNE, ki je bistveno vplivala na potek poslovanja. Sprejeti so bili dodatni ukrepi zlasti iz razloga, ker tekoči rezultati niso kazali na izboljšanje stanja. Najpomembnejši sklep je bil, da se proizvodnja lahko nadalje odvija samo za proizvode, ki so zanesljivo prodani, da ne bi nadalje povečevali zalog gotovih izdelkov ter tako slabšali likvidnost, saj je prodajna služba znižala predvideno prodajo od planirane v predsanacijskem programu. Za realizacijo tega ukrepa je bilo potreb-

no dosledno planiranje proizvodnje zaradi usklajenosti nabave, proizvodnje in prodaje. Lesarski sektor je organiziral mesečno planiranje proizvodnje, pri katerem so sodelovali predstavniki z vseh področij: Mojca LEVC — lesarski sektor, Franc EPSEK — nabava, Filip JELEN — področje nabave, Marjan BAŠKOVIČ ter predstavniki TOZD.

Nenehno slabšanje poslovanja je na vseh področjih povzročilo negotovost nadaljnjega obstoja TOZD, zato nismo pričeli pridobivati novih delavcev, saj je bila vprašljiva usoda obstoječega kolektiva.

Pri analizi poslovanja v predsanacijskem obdobju so ugotovljena v glavnem naslednja odstopanja:

- realizacija — prodaja ni dosežena,
- proizvodni plan je bil sicer dosežen v pogojnih enotah, vendar ne v predvidenih asortimanih;
- nabava repromaterialov je bila še naprej motena, kar je vplivalo na doseganje proizvodnje in prodaje,
- oskrba z žaganim lesom ni bila zadovoljiva, zlasti zaradi tehnoloških problemov na žagi Vuhred,
- presežena je bila normativna poraba surovin (žagan les, steklo),
- ukrepi iz področja ekonomske pomoči niso bili realizirani, ker program ni bil potrjen,
- tehnološke pomanjkljivosti niso bile odpravljene v celoti!

Iz poročila je razvidno, da je bila odgovornost za izvajanje predsanacijskih ukrepov porazdeljena na širši krog strokovnih delavcev, zato so potrebna še posamezna poročila po strokovnih področjih.

Finančna odstopanja od predvidenega rezultata poslovanja so razvidna iz računovodskih analiz.

3. Odstopanja od predsanacijskega programa TOZD TSP Radlje-Podvelka za obdobje VII.—XII. 1982

a) Proizvodnja

izdelek	enota mere	plan	dejan-sko	razmerje %	okna skupaj
okna Izolir	kos	44.000	43.882	99,7	
okna Intro	kos	3.000	3.536	117,9	100,9
leplj. elementi	m ²	550	267	48,5	
mont. rolo omaric	kos	20.000	13.389	66,9	
v pogojnih enotah		26.733	26.212	98,1	

Slika doseganja plana pri oknih Izolir programa je nekoliko izkrivljena. V pogojnih enotah je bil plan pri Izolir programu presežen — poprečna dejanska velikost oken je bila večja od planirane. V drugi polovici 1982, predvsem pa v zadnjem trimesečju, je tekla predvsem taka proizvodnja, da je bila dosežena boljša sortiranost programa. Zaradi pomanjkanja okovja za dvokrilna okna in balkonska vrata v I. polletju, je bilo v predsanacijskem obdobju izredno veliko nersortiranih zalog končnih izdelkov. Kljub temu, da se je v zadnjem trimesečju proizvajalo skoraj izključno le okna za odpravo desortiranosti in taka za takojšnjo odpremo (INLES), vsem zahtevam ni bilo mogoče zadovoljiti do konca decembra. Izpolnjevanje sortiranosti se je preneslo še v januar 1983.

Okna INTRO programa so bila proizvajana le po naročilih za takojšnjo odpremo. Padec proizvodnje INTRO od normalne v I. polletju 1982 na skoraj ničelno v predsanacijskem obdobju, je, gledano s proizvodnega vidika, povzročil v TOZD velike težave.

Na proizvodnjo lepljenih elementov v planiranih količinah za leto 1982, pa tudi za samo predsanacijsko obdobje, v TOZD niso bile dane vse tehnološke možnosti, zato plan ni bil in ni mogel biti dosežen.

Rolo omaric je bilo sestavljenih manj, kot jih je potreboval trg in mani, kot je bilo planirano. Vzrok je bil v pomanjkanju granulata za proizvodnjo roletnih plaščev.

Plan vseh izdelkov, izražen v pogojnih enotah, v predsanacijskem programu ni bil postavljen visoko, če upoštevamo kapaciteto tovarne po investicijskem programu, pa tudi ta ni bil v celoti dosežen. Zakaj? Vzrokov je več, najbolj izstopajo naslednji:

— skoraj popolna ukinitvev INTRO programa. V DE Podvelka ni bilo možno takoj povečati proizvodnje oken IZOLIR programa zaradi tehnoloških in organizacijskih ovir. Potrebno je bilo tudi preiti od IZOLIR starega programa na nov program. V času teh sprememb je bila v DE Podvelka storilnost izredno nizka. Na podobno višino, kot je bila pred

ukinitivjo INTRO programa, se je povzpela šele v mesecu novembru in nadaljevala v decembru;

— pomanjkanje reprodukcijskih materialov. Zaradi zamikov pri dobavi šip, okovja in tesnilnih materialov, je bilo treba spreminjati proizvodnjo, ki je v proizvodnem procesu že tekla. Pomanjkanje granulata za rolete je proizvodnjo za nekaj časa popolnoma ustavilo. Nadoknaditi je ni bilo mogoče. Pomanjkanje žaganega lesa kakovosti ČPC je povzročalo zastoje pri proizvodnji lepljenih elementov;

— nedosledno organiziranje in vodenje proizvodnega procesa;

— neizvedene tehnološke izpopolnitve, predlagane v ukrepih predsanacijskega programa.

b) Izdelavni material

V analizi vzrokov za nastalo izgubo za I. polletje 1982 (podlaga za predsanacijski program) je bilo ugotovljeno predvsem sledeče:

1. da so velika odstopanja med posameznimi vrstami proizvodnih stroškov (surovine, izdelavni material in lastni polizdelki) zaradi nedoslednosti in nedogovorjenosti pretoka teh stroškov, medsebojna odstopanja izredno velika v plus ali minus, skompenzirana pa znižana na realen znesek. Tako stanje je onemogočalo izdelavo dovolj dobrih analiz posameznih vrst stroškov, oz. analiz porabe posameznih materialov. Za TOZD kot celoto takšno evidentiranje stroškov ni povzročalo večjega ali manjšega negativnega rezultata, ni pa bilo možno ugotoviti stroškov posamezne delovne enote;

2. občutno prevelika poraba žaganega lesa in, v mnogo manjši meri, stekla.

3. občutne razlike med dejansko in planirano strukturo nekaterih izdelavnih materialov ter odstopanja med planiranimi in dejanskimi nabavnimi cenami.

Vse naštetu je v pretežni meri, kljub nekaterim posegom, ostalo odprto tudi še na koncu predsanacijskega obdobja. Poraba surovin je prevelika v letu 1982 za 50,5 mio din, ali za 32,5%, pri izdelavnih materialih je registriran prihranek za 15,8 mio din ali za 13,2% in prihranek pri lastnih polizdelkih za 11,7 mio din ali za 13%. Zneskovno in v odstotkih so ta odstopanja nerealna in le kompenzacija jim da logično vsebino. Tudi skompenzirana izkazujejo za 6,3% večjo porabo, kot je bila planirana, kar je veliko, vendar je realno.

Samo drugo polletje 1982, to je predsanacijsko obdobje, je razlike med pozitivnimi in negativnimi zneski posameznih vrst stroškov še povečalo, skupni negativni saldo pa ne raste več. **Pomeni, poraba vseh materialnih stroškov v proizvodnji se je v sanacijskem obdobju izenačila s planskimi.** Ne glede na to pa ugotavljamo še vedno preveliko porabo žaganega lesa. Vzrokov za to je več:

— nerešene tehnološke zahteve v TOZD TSP Radlje-Podvelka,

— nerešene tehnološke in organizacijske zadeve v TOZD žag in sušenju,

— dokaj pozen prehod na dosleden prevzem žaganega lesa.

c) Tehnologija

Na tehnološkem področju je bilo predlaganih osem ukrepov.

1. V skladišču repromateriala je bilo treba urediti ustrezne regale, definirati skladiščne pogoje in uvesti ustrezno evidenco. Sklep še ni dokončno izvršen, se pa izvaja.

2. Na področju tehnoloških rešitev v zvezi z žaganim lesom je treba obdelati celotno manipulacijo žaganega lesa, sušenja, sortiranja ter transporta. Večina nalog je opravljena, vse pa še niso.

3. Urediti je bilo treba vrsto tehnoloških zadev na liniji krojenja in lepljenja lesa (Dimter), predvsem pa rešiti reklamacijo skobelnih strojev Rex. Predlogi tehnoloških rešitev so vsi izdelani. Stroji Rex se še preizkušajo. Ni še dokončno rešena možnost nabave kombiniranega skobelnega stroja.

4. Na liniji strojne obdelave naj bi izboljšali mikrotransport.

Tehnološka raziskava je pokazala, da uvedba transferjev ni smiselna.

5. V lakirnici in montaži je treba izvršiti mikroorganizacijo delovnih in urediti delovna mesta.

Naloga je skoraj v celoti opravljena, vendar so tovrstne naloge na teh in tudi drugih fazah dela permanetne narave.

6. Na področju orodij in rezil je bilo treba rešiti vrsto zadev, predvsem pa poenotiti IZOLIR program. V TO Podvelki je še vedno tekla proizvodnja »starega« programa.

Orodje za poenotenje programa je bilo priskrbljeno in od novembra dalje je program poenoten. Urejenih je bilo še nekaj drugih zadev s področja orodij, vendar je naloga trajnega značaja.

7. Postavljena je bila zahteva za prehod na kurjenje z lesnimi ostanki. Zadeva je urejena.

8. V DE Podvelka bi morali preiti na proizvodnjo gibljivih polken 1. 7. 1983. Izdelan je tehnološki elaborat, vse v zvezi z nabavo opreme pa je še odprto.

4. Nabavna problematika, zaloge in cene

a) Okovje

Precej težav so povzročale dobave okovja za okna, posebno pri tako imenovanem »CENTRO« okovju, namenjenem IZOLIR programu zaradi nekompletnih (pa občasno tudi nedovoljnih dobav), to predvsem v I. polovici 1982. Pri INTRO okovju, namenjenem istoimenskim oknom, so bile občutno zmanjšane potrebe (v II. polovici 1982 je bila prvotno planirana proizvodnja znižana za več kot 80%). Tolikšno zmanjšanje proizvodnje INTRO oken pa je — ob upoštevanju daljših naročilnih rokov za ta proizvodni material, (ki se pri domačem proizvajalcu, ki je osvojil proizvodnjo, izdelal enkrat v celoti za celo leto), — vplivalo na porast zaloga tega materiala (tako v TO Podvelka kot tudi pri obeh proizvajalcih tega okovja).

Načrtovane potrebe:

a) po srednjeročnem planu: po SAS o temeljih plana DO Lesne in SAS z dobaviteljem Kovinoplastika Lož za razdobje 1981—1985 po 50.000 garnitur letno (za tolikšno število INTRO oken)

b) po SAS o temeljih plana DO in TOZD BP (po SAS z dne 29. 3. 1982) — za l. 1982 50.000 gar (za tolikšno proizvodnjo in prodajo INTRO oken).

Dobavitelja okovja

Znano je, da se je ob licenčnem prevzemu proizvodnje INTRO oken to okovje nekaj let v celoti uvažalo in to od licenčnega partnerja Fa. ROTO iz ZR Nemčije. Pred ca. 5 leti se je pri tem okovju vključil domači trg z delom tega okovja in sicer pololivami. Le-te so predstavljale ca. 15 do 17% vrednosti ene garniture tega okovja. Glede na to, da je bil TOZD Podvelka pri ostalih ca. 80% vrednosti ene garniture še vedno odvisen od uvoza, je le-ta stremela za nadaljnim osvajanjem izdelave tega okovja pri domačem proizvajalcu. V tej smeri je bilo navezanih več stikov in vodenih dosti razgovorov, pri čemer se je končno izkazalo, da bo to željo možno uresničiti edino pri Kovinoplastiki Lož, to tem lažje, ker obstajajo kooperacijski odnosi med podjetjem Roto in Kovinoplastiko. Za TOZD Podvelka je bila postopna osvojitve INTRO-okovja pri domačih proizvajalcih pomembna predvsem zaradi zmanjšanja uvoza (pri tem TOZD je ta material predstavljal pri skupnem uvozu najvišjo vrednostno postavko).

Kovinoplastika Lož je — za tem, ko ji je bil s podpisom srednjeročnega SAS — zagotovljen okvirni odzvem osvojenih delov tega okovja (5 × po 50.000 gar. letno) — v l. 1980 pristopila k izdelavi potrebnega orodja, istočasno z izdelavo orodja pa tudi k dobavi osvojenih delov — to pač skladno z letno dobavno pogodbo.

Ob nakazanem postopnem osvajanju proizvodnje INTRO okovja pri Kovinoplastiki Lož (in s tem nadaljnim zmanjševanjem uvoza) je bilo za leto 1982 predvideno takšno razmerje dobav (brez pololiv, ki jih dobavlja le ŽE-ČE, Karlovac):

Zaključena in realizirana količina v 1982

	skupno		ločeno po dobaviteljih (le vrednost)	
	(upoštevajoč popr. ceno 1 gar. = 73.500 količina	vrednost	a) Kovinoplastika (dom. trg) vrednost v 000 din	b) Roto (uvoz)
1. po planu	50.000	37.750		
2. zaključena	50.000	35.750	11.000	24.750
3. realiz. do 30. 9. v %		16.511 46 %	ca. 4.910 45 %	11.601 47 %

K pregledu realizacije želimo pripomniti, da je:

— Kovinoplastika dobavila do 30. 9. pri nekaterih delih celotno količino, pri nekaterih pa le del (del proizvodnje v vrednosti ca. 1.480.000 din ni bil namreč prevzet),

— Roto je dobavljala le na osnovi konkretnih (posameznih) naročil za I. in II. četrtletje 1982, pri čemer je ostalo s stanjem per 30. 9. v konsignacijskem skladišču v Kranju še vedno okovja za ca. 3.268.000 din (ali za ca. 113.000 DM).

Način naročanja

1. **Pri dobavitelju Roto** — V času od 1. 1974 pa do konca 1981, je ta inoz. proizvajalec pošiljal kvartalno po 10—15.000 garnitur v konsignacijsko skladišče v Kranj (Merkurju), od koder ga je sproti in po potrebi dvigovala TOZD Podvelka, od 1. 1. 1982 pa — ob načrtovani ukinitvi konsignacijskega skladišča — le še samo na osnovi konkretnih naročil. Takšna naročila so bila v I. 1981 in 1982 posredovana Fa. Roto in to za I. in II. kvartal (zadnje večje naročilo dne 9. 4. 1982). Za tem zadnjim večjim naročilom, po katerem naj bi se okovje že neposredno uvozilo (in naj ne bi šlo več preko konsignacije) je bila na izrecno željo DO Lesne (ob danem zagotovitvi, da bo okovje prevzeto v celoti do 30. 6. 1982) vendarle tudi za to naročilo omogočena dobava preko konsignacije (omogočen postopen prevzem). Konkretna naročila so temeljila na specifikaciji, sestavljeni v TOZD Podvelka, pri čemer je ta tovarna upoštevala:

— zmanjševanje potreb za del okovja, ki ga je v I. 1982 domači proizvajalec (Kovinoplastika) že začel proizvoditi,

— dopolnitev nekompletnih garnitur. Do teh je v preteklih letih prišlo zaradi odstopanj med prvotno predvidenim odnosom in dejansko potrebo (pri dvojnem ali enojnem odpiranju levih ali desnih komadnih in podobno).

Pri usklajevanju naročil sta (upoštevajoč dopolnitev zaloga v TP Podvelka) sodelovala tudi predstavnika Kovinoplastike in Merkurja. V njihovi navzočnosti so bili izdelani tudi pregledi potreb za I. 1982, ki so služili nato za konkretna naročila.

2. **Pri dobavitelju Kovinoplastika** je bilo pogodbeno dogovorjeno za letne količine za vse tiste dele, katerih proizvodnja je ta dobavitelj do I. 1982 že osvojil. Pri tem je potrebno omeniti, da je ta domači dobavitelj vso potrebno količino delov (po enega ali več, pač odvisno od tega, koliko jih sodi v posamezno garnituro INTRO okovja) izdelal naenkrat (upoštevajoč 50.000 gar. letno). To okovje uporablja izključno le Podvelka. Dobave tega okovja naj bi v I. 1982 dotekale časovno tako, kot je bilo to predvideno pri usklajevanju naročil.

Zaloga okovja

Kot je razvidno iz posebnega tabelarnega pregleda, ki zajema popis zaloga INTRO okovja po vrsti in dobaviteljih, znaša skupna vrednost zaloga tega okovja — **po stanju 30. 9.:**

a) okovje — proizvodnje Kovinoplastike	9.041.753
b) okovje — proizvodnje Roto	7.230.016
skupno v skladišču TO Podvelka	16.271.760
c) okovje — proizvodnje Roto, ki se še nahaja v konsignaciji v Kranju	3.268.003
skupna vrednost razpoložljivega okovja (ki ga lahko uporabi samo TO Podvelka)	
znaša tako:	19.539.772

Mislimo pri tem, da je poprečna vrednost ene garniture 73,5, bi bilo na razpolago ca. 26.500 garnitur. Iz spiska zaloga je razvidno, da je dejansko stanje drugačno.

Te zaloge okovja bi bile gotovo znatno manjše, v kolikor bi se proizvodnja oken in s tem tudi poraba okovja gibala v 9 mesecih (predvsem že v I. polletju) v prvotno načrtovanem obsegu.

Zaključek

Na obseg zaloga INTRO okovja so gotovo vplivala tudi letošnja naročila, pri katerih je o presoji pravilnosti le-teh potrebno upoštevati predvsem ta dejstva:

— s Kovinoplastiko je bila (upoštevajoč SAS o temeljih plana za 1982) sklenjena pogodba za 50.000 gar. okovja. Do 30. 9. je le-ta dobavila ca. 30.000 gar. ali v 60 % (posameznih delov za tolikšno število garnitur — gledano v poprečju). Prevzem preostalega že proizvedenega okovja je bil začasno odložen.

Poleg tega pa je bil Kovinoplastiki zavržen tudi bremepris v znesku din 783.600, ki je zajemal odškodnino za nepokriti del amortizacije orodja, z obrazložitvijo, da TOZD TSP Radlje-Podvelka te obremenitve zavoljo sanacije ne prenese

(amortizacija izdelanega orodja za osvojen del INTRO okovja je temeljila na 5-letnem odvzemu, po 50.000 gar. letno).

— Dobavitelju Rotu je bilo posredovano zadnje večje naročilo 9. 4. 1982 (za potebe II. in III. kvartala 1982). Naročilo je temeljilo na specifikaciji, ki jo je dne 7. 4. sestavila TP Podvelka. V tem času je še vedno veljala proizvodnja v višini 50.000 oken. Naročeno okovje je prispelo v konsignacijsko skladišče v mesecu maju.

Za naročilo in dobavo INTRO okovja je bil uveljavljen in dogovorjen trimesečni rok. To okovje se v sedanji izvedbi proizvaja le še samo za Lesno, za vse ostale odjemalce v Evropi pa pride v poštev samo nova izvedba.

Po 30. 6. 1982 je bilo firmi Rotu dostavljeno v juliju le še cno manjše naročilo, ki je zajemalo le manjkajoče dele (glede na spremenjen proizvodni program). Ti deli so bili v III. četrtletju že delno vgrajeni.

— S stanjem s 30. 9. se nahaja v konsignacijskem skladišču v Kranju še okovje v skupni vrednosti ca. 113.000 DM ali ca. 3.270.000 din. Ta količina predstavlja ca. 1/3 vrednosti pošiljke, prispele v II. četrtletju. To količino bi morala TP Podvelka — glede na to, da Roto ukinja konsignacijo s 31. 12. 1982 — do tega datuma tudi prevzeti. Za ta prevzem nudi Merkur Kranj — upoštevajoč težave, s katerimi se srečuje TSP Radlje-Podvelka — 6 mesečni premostitveni dinarski kredit. O tem je na svojem kolegiju razpravljal dne 1. 10. 1982 tudi TOZD BP ter sprejel sklep, da se pri prevzemu zadnjih količin okovja iz konsignacije ta možnost izkoristi.

— Spričo dejstva, da se je o občutnejšem zmanjšanju proizvodnje INTRO oken (oz. celo o ustavitvi proizvodnje) resneje razpravljalo in sklepalo še le v septembru, te spremembe v proizvodnji niso mogle več vplivati na okovje, ki je bilo naročeno in dobavljeno do 30. 7. 1982. Po tem datumu ni bilo novih prevzemov tega okovja. **Pripominjamo, da je še prvotni predlog TOZD BP z dne 1. 6. 1982, posredovan sanacijski komisiji za TSP Radlje-Podvelka predvideval po letih tole prodajo:** II. poll. 1982 — 21.958 kom, 1983 — 34.000 kom in 1984 — 32.000 kom in 1985 še vedno 27.300 kom.

— Pri razreševanju problematike, ki zadeva precejšnjo vrednost zaloga INTRO okovja (pokriva polletno planirano proizvodnjo), je potrebno **upoštevati dejstvo, da nepravzeto okovje** (v Kovinoplastiki in v konsignaciji), **kot tudi izkazani presežek okovja** (upoštevajoč zadnje znižano proizvodnjo INTRO oken z dne 3. 9., ki predvideva skupno le še samo 11.000 kom. Od tega 3.000 v II. polovici 1982 in 8.000 kom v I. 1983) **ni možno vrniti dobavitelju, niti ne ponuditi drugemu interesentu, ker pač tega okovja razen TP Podvelke, nihče drug ne more uporabiti.** Razrešitev problema je edino v nekaj večji proizvodnji INTRO oken v I. 1983 in delno 1984 (povečanje od 8.000 kom na 25.000 kom, kar ne bi smelo predstavljati tako nepremostljivo oviro, če upoštevamo, da je bilo v I. 1974—1981 prodanih skupno vendarle ca. 243.000 INTRO oken proizvedenih pa 255.600 kom. Delno nadomestilo večje vezave zaloga predstavlja pri uvoženem delu tega okovja nižja nabavna cena (pri že prevzetem delu za stopnjo zadnje devalvacije).

Pri vsej nakazani problematiki pa ostaja še vedno odprto vprašanje pokritja amortizacije (pokritja stroškov izdelave) za orodje, proizvedeno pri Kovinoplastiki (za osvojitve izdelave INTRO okovja), predvsem v primeru, ko se to okovje v prihodnje sploh ne bi več rabilo. Ustrezna razrešitev tega vprašanja bo potrebna že zaradi dobav centro okovja, ki ga bo dobavljala isti dobavitelj tudi v prihodnje.

b) Steklo

Količina: po planu nabave in sklenjenih pogodbah bi morale biti dobavljene tele količine:

	skupno v m ²	od tega:		gotovo d. trg	izolir. steklo uvoz
		proste mere	rezano steklo		
plan za 82.	320.000	80.000	190.000	30.000	20.000
zaključ. količ.	310.000	80.000	190.000	30.000	10.000
real. do 30. 9.	203.600	20.500	165.600	15.000	2.500
v %	66 %	26 %	87 %	57 %	25 %

Na razmerje pri realizaciji dogovorjenih količin je — razen pri prostih merah, kjer so bile količine odvisne od pripravljenosti dobavitelja in prevzetih količin »IZOPAN« stekla — vplival TOZD v celoti s svojimi konkretnimi naročili (vpliv na odnos med rezanim steklom in gotovim izolirnim steklom, kot tudi na izbor dobavitelja gotovega izolirnega stekla).

Dobavitelji:

1. za rezano steklo: STAKLOPAN (84 %) in IRIS Pančevo (16 %)
2. za proste mere: STAKLOPAN (50 %) in IRIS Pančevo (50 %)
3. za izolir — dom. trg: IRIS Pančevo (86 %) in KRISTAL Maribor (14 %) za izolir — uvoz: dobavitelj iz DDR (100 %)

Način naročanja

Steklo v prostih merah se je dovažalo brez posebnih naročil sproti v količinah, ki jih je stavljal dobavitelj, vse ostalo steklo (rezano in gotovo izolirno) pa le na osnovi sprotnih pismenih naročil TOZD, ki so vsebovala poleg dimenzij, rokov dobave še tudi dobavitelja.

Cena

Gibanje cen stekla v I. 1982 je razvidno iz posebne priloge. K temu pregledu želimo dodati le še tole:

— vsaka spremenjena cena za katero vrsto stekla je postala za TOZD veljavna še-le po tem, ko je bila potrjena (pri vseh razgovorih z domačimi dobavitelji je bil predstavnik TOZD vselej tudi navzoč),

— na ugotovljeno skupno nabavno vrednost stekla so vplivale predvsem odločitve TOZD. Določeno znižanje te vrednosti bi bilo možno doseči z večjim uvozom izolirnega stekla iz DDR (v I. polovici 1982) in večjim odvzemom pri Kristalu, seveda ob manjši nabavi rezanega stekla (ki bi se pa obratno odražala negativno pri manjši lastni proizvodnji izolirnega stekla). TOZD je bil na ugoden uvoz v I. polovici 1982 večkrat opozorjen. O količini stekla, ki ga je naročil pri Kristalu, je TOZD odločal sam (sama vodila neposredne razgovore);

— na izkazano vrednost nabave je vplival tudi delež stekla v prostih merah. Ta je bil odvisen od prevzetih količin izolirnega stekla. Ne glede na sam delež tega stekla pa je omeniti, da je prihranek tu nižji, kot se domneva, glede na to, da izkazuje Staklopan (v letošnjih 10 mesecih) ca. 78 % izkoristek;

— določen prihranek bi bilo možno gotovo doseči z boljšo organizacijo prevozov. Z zagotovitvijo povratnih tovorov bi bil ta prihranek lahko dosežen v višini (v letnem merilu) med 2—3.000.000 din.

Kljub temu, da pocenitev nabave z vključitvijo povratnih tovorov ni bila dosežena, je vendarle potrebno omeniti

delno znižanje prevoznih stroškov pri izolirnemu steklu (od IRIS) in to ca. 30,00/m², kar predstavlja skupen prihranek v višini ca. 450.000 din;

— pri primerjavi pozitivnih in negativnih vplivov na nabavljeno vrednost — oz. poprečno ceno, če se ta primerja z drugimi sorodnimi proizvajalci, je omeniti, da je TOZD TSP Radlje-Podvelka deležna še vedno 3 % popusta pri prostih in fiksnih merah, kar ni ne pri INLES ne KLI Logatcu. Za TOZD znaša ta popust v 10 mesecih ca. 2.500.000 din. Vse steklo te vrste, dobavljeno iz Pančeva, se obračunava za vse proizvajalce oken v SRS izključno preko Staklopana. Če imata ti dve DO (pa tudi DO Jelovica) nižjo poprečno nabavno ceno, potem jo imajo le-ti na račun ugodnejše nabave izolirnega stekla (večji uvoz iz DDR, kar je bilo pri omenjenih tudi izvedeno ter delno tudi pri Kristalu).

Na sorazmerno višjo ceno stekla v prostih merah (če to primerjamo s ceno, ki jo plačuje Kristal domačemu proizvajalcu v Pančevu) je pri dobavi za TOZD TSP Radlje-Podvelka vplivalo tudi dejstvo, da Staklopan še vedno jemlje — za Lesno in Jelovico — le steklo kakovosti A (tkzv. »birano steklo«). Upošteva pri obeh odjemalcih utečeno kakovost.

Če ob zaključku problematike cene stekla analiziramo vpliv vseh navedenih dejstev, potem ugotavljamo, da bi navedenim prihrankom pri prevozu lahko še dodali prihranek, dosežen z večjim uvozom stekla za dinarsko plačilo iz DDR v višini ca. 2.000.000 (za 5.000 m² á ca. 390/m²). S tem bi bila lahko skupna nabavna vrednost stekla za ca. 5.000.000 din (ali ca. 4—5 % nižja). Nadaljni prihranek bi bilo možno doseči še tudi z bistveno manjšo nabavo rezanega stekla, kar bi sicer prizadelo lastno proizvodnjo izolirnega stekla.

Zaloge

S stanjem 30. 9. 1982 je bilo vskladiščenih v TSP Radlje-Podvelka skupno:

1. ca. 6.850 m² stekla v prostih merah
2. ca. 16.780 m² stekla v fiksnih merah (rezano steklo)
3. ca. 4.114 m² gotovega izolirnega stekla tuje proizvodnje

Če upoštevamo planirani obseg nabave stekla po vrstah z zgoraj navedeno zalogo, potem ugotavljamo, da te pokrivajo ca. 11/2-mesečne potrebe (pri normalnem obsegu proizvodnje). Nekoliko večje so le zaloge prostih mer.

GIBANJE CEN STEKLU V I. 1982 (za m²)

Vrsta stekla:	proste mere		rezano steklo		izolirno steklo					
	dobavitelj:		Staklopan		IRIS Pančevo		KRISTAL Maribor		Uvoz iz DDR	
cena veljavna	cena	index	cena	index	cena	index	cena	index	cena	index
na dan 3. 12. 1981	270,95		346,68		1.050					
na dan 1. 1. 1982	295,25		426,33		1.412		1.142		967	
za čas 1. 1.—30. 5. 1982	309,41	104	448,06	105	1.406	134	—		—	
za čas 1. 6.—30. 9. 1982	340,35	115	498,05	129	1.370	130	1.392,80	122	1.291	132

OPOMBA:

- Dobavljene cene za steklo v prostih merah in fiksnih merah so s stanjem z 31. 12. 1982 in 1. 1. 1982 povečini iste. V primeru TSP Radlje so s stanjem z 31. 12. 1981 nižje za izredni popust, ki ga je bil ta TOZD izjemoma (na osnovi poslovne vloge) deležen v novembru in decembru 1981. Zavoljo tega je index stvarnega povečanja cen pri proizvajalcu računat tudi na cene veljavne s 1. 1. 1982.
- Cena za izolirno steklo, nabavljeno pri IRIS, je enaka za vse dobave v I. 1982 (dobave so bile v glavnem v II. in III. četrtletju). Razliko (manjše znižanje) je treba pripisati le nižjim prevoznim stroškom. Naknadno je bila dogovorjena prevozna cena po m² (in ne po vozilu).
- Pri izolirnem steklu, nabavljenem pri Kristalu, je bila upoštevana poprečna cena (dobavil je nekaj stekla po 1.240,30/m² in nekaj po 1.545,30). V prvem četrtletju sta bili to ceni 975,37/m² in 1.290,56/m².
- Pri izolirnem steklu iz uvoza pa je razliko v ceni treba pripisati le izključno tečajni razliki obračunske osnove.

5. Vzroki in vplivi za nedoseganje prodajnega plana na domačem trgu za proizvode TSP Radlje-Podvelka

1. Zaradi zamud pri izgradnji tovarne oken na novi lokaciji smo ob ugodni prodajni konjunkturi izgubili določene

kupece in tržišča za prodajo oken. S povečano proizvodnjo oken pa smo prišli v obdobju poslabšane tržne konjunktore.

2. Zaradi sprememb proizvodnega programa IZOLIR oken (novi tip) imamo prodajne težave, ker imamo začasno

na trgu še dva IZOLIR programa. Težave so zaradi nesortiranosti in ker kupci odklanjajo stari program.

3. Začetne proizvodne težave v pogledu kvalitete in sortiranosti povzročajo večje prodajne težave. Okna, ki so bila proizvedena v zimskih mesecih, nam kupci reklamirajo, to pa nam močno slabša prodajne možnosti ob sedanji tržni konkurenci. Trenutno rešujemo še tri večje reklamacije pri kupcih.

4. Zaradi težav pri nabavi reprovromaterialov je bil proizvodni program nesortiran in kljub preseženim normativnim zalogam nismo mogli pravočasno realizirati posameznih naročil. Manjkale so določene dimenzije oken in ni bilo dovolj omaric.

5. Prodajne pogoje (blagovni in potrošniški krediti) smo imeli slabše kot konkurenca, prodajne cene za ca. 10 % višje. Za uskladišev prodajnih cen s konkurenčnimi proizvajalci se iz rentabilnostnih vzrokov nismo odločili, da bi jo izvedli ob začetku leta, temveč smo jo izvedli šele ob koncu meseca junija ob splošnem povišanju cen za okna. Ker so trgovska podjetja (predvsem Slovenjales in Lesnina) pogojevala izpolnjevanje prodajnih pogodb z zahtevo, da uskladimo prodajne pogoje in cene z drugimi dobavitelji, je to vplivalo, da preko teh podjetij nismo uspeli realizirati prodajnih pogodb. Preko trgovskih podjetij smo prodali samo 29 % pogodbenih količin.

6. Z razvojem IZOLIR in INTRO oken ter dopolnilnih elementov zelo kasnimo v pogledu zvočne izolacije, zrakotesnosti, vodopropustnosti in toplotne izolacije. To še posebej velja za INTRO okna in rolo omarice.

7. Ob povečani ponudbi lesenih IZOLIR oken postajajo INTRO okna vse manj konkurenčna zaradi slabših fizikalnih lastnosti, dražjega servisa in nekonkurenčne cene. To je bil vzrok, da nismo realizirali planirane prodaje INTRO oken.

V tretjem trimesečju je bil plan prodaje IZOLIR oken po dinamičnem planu realiziran 100 %, plan prodaje INTRO oken pa 72 %. Kupci se odločajo za INTRO program v precejšnji meri zaradi bojzani zamenjave kril in servisiranja, zato je sprejeta usmeritev, da ga v bodoče proizvajamo za znane kupce po posebnih naročilih.

Glavni del krivde, da ni bila prodaja višje dosežena v III. trimesečju ne glede na dinamični plan je v tem, da smo se konstantno srečevali s problemi pomanjkanja rolo omaric in plastičnih rolet. Zaostanki nedobavljenih rolet kupcem so se vlekli od konca julija do konca meseca septembra. Ponovni problem zaradi pomanjkanja granulata za rolete imamo ponovno od 20. 10. 1982 dalje. Razumljivo je, da je bilo zato nemogoče, da bi kupci naročali nove količine oken, ko jim nismo izdobilavili prejšnjih količin.

Kljub navedenim vzrokom smo v tem trimesečju prodali kar 78 % količin IZOLIR oken kot v prvih šestih mesecih, medtem pa je dinamika prodaje INTRO oken ostala enaka kot v prvih šestih mesecih.

Glavni kupci nam še vedno očitajo, da je prišlo do zastojanja prodaje v I. polletju zaradi neuskklajenih cen z drugimi proizvajalci in zamud pri odpremi zaradi nesortiranosti in pomanjkanja rolo omaric in rolet. S tem želijo opravičiti neizpolnjevanje pogodbenih obveznosti v II. polletju. Očitajo nam tudi druge nesolidnosti in pomanjkljivosti glede servisiranja, kvalitete izdelkov in napak pri odpremi, itd.

Ob poslabšanih tržnih razmerah so največji problem razne kvalitetne reklamacije. Vse dosedanje kvalitetne reklamacije nam zelo poslabšujejo možnosti širiti krog kupcev in s tem obsega prodaje. Kvaliteta naših oken ni na nivoju konkurence. Celo okna, ki jih delamo v kooperaciji, so bistveno boljše kvalitete kot iz našega programa (površinska obdelava, dolžinsko spajanje, krpanje, embalaranje). Naj damo, da tudi taka kvaliteta zaostaja za najkvalitetnejšim proizvajalcem na domačem trgu — Industrogradnja, Zagreb.

D) Analiza realizacije

izdelek	sanacijski program			doseženo 1983		odstopanja		izpad količ.	
	količ.	cena	vrednost	količ.	cena	vrednost	zaradi cen		zaradi količ.
INTRO okna	27.649	4.036,76	111,612.169	21.690	4.013,0	87,038.657	515.354	24,058.158	— 5.959
IZOLIR OKNA	72.793	4.455,54	324,332.025	64.540	4.292,0	277,014.448	10,554.872	36,762.705	— 8.253
rolo omarice	33.609	2.101,00	70,612.524	28.232	1.813,0	51,198.695	8,130.816	11,283.013	— 5.5377
ostala realizacija			34,059.282			45,781.534		— 11.722.252	
skupaj:			540,616.000			461,033.334	19,201.042	60,381.624	
							— 8,130.816	vpliv drugačne	
							11,070.226	izvedbe rolo omaric	

Glavni problemi, s katerimi smo se srečevali v zadnjem kvartalu 1982, so bili predvsem v tistih postavkah, ki so bila omenjena v predhodnih obdobjih. Glavni vzroki so bili pomanjkanje granulata, nesortiranost Izolir in Intro programa.

Na podlagi sanacijskega programa smo si zadali operativni plan prodaje za zadnji kvartal, kar je pomenilo izredno angažiranje pri pridobivanju naročil. Naročila so bila pridobljena, vendar kupcem že iz prej navedenih vzrokov nismo mogli izdobilaviti naročenih količin, kar je bilo razvidno iz poročil, ki smo jih posredovali predsedniku sanacijske komisije in so bili objavljeni v internih informacijah.

Zaradi prepočasnega izdobilavljanja je prišlo ob koncu leta tudi do nekaterih storniranih naročil. Poseben problem so nam ob koncu leta povzročila naročila za kooperacijo z INLESOM. 11. 11. 1982 smo v tovarni oddali dispozicijo za 7.800 komadov oken. Do konca leta je bilo od te količine izdobilavljenih 4.200 kom oken. Material za ta okna je bil zagotovljen. Istočasno pa so se delala okna na zalogo.

Taki problemi so povzročili, da tudi plan za IV. trimesečje ni bil izpolnjen, čeprav bi ob tem, kolikor je bilo pridobljenih naročil, bi lahko izpolnjen skupaj 100 %.

6. Analiza odstopanj od sanacijskega programa TSP Radlje v letu 1982

Količinska izvršitev	99 %	
dosežena realizacija	85 %	
dosežen celotni prihodek	86 %	
dosežen dohodek	34 %	
		din
nadplanska izguba		30,038.099
A) Analiza rezultata		
količinska realizacija dosežena	88,83 %	
dosežene nižje prodajne cene		— 11,070.226
od predvidenih		+ 92.247
vpliv neplačane realizacije		+ 489.205
vpliv udeležbe TOZD BP		+ 5,650.787
vpliv izrednih prihodkov		— 4,795.281
vpliv nedosežene prodaje na dohodek		— 9,632.763
B) Stroški		
— direktni stroški		
— normativna poraba in višje nab. cene		— 15,313.037
— splošni stroški		
— presežena poraba		— 4,163.812
— prenos v zaloge		+ 7,217.097
— amortizacija		+ 436.002
— negativne tečajne razlike		+ 5,938.951
— prenesene na OS		
— interna devizna premija		
— neizvedena ekonomska pomoč		— 5,759.254
— izredni izdatki		— 7,191.582
SKUPAJ IZPAD DOHODKA		— 28,470.403
C) Razporejen dohodek		
— višje obračunane obresti (večje zaloge, večja izguba)		— 1,652.350
— višji delež za DSSP in DS, IB		— 449.721
— višji davki in prispevki iz dohodka (kazni, zavarovalne premije, mestno zemljišče, plačilni promet)		— 925.502
— nižje razporejeni OD		+ 1,459.876
— preveč razporejen dohodek		— 1,567.697
SKUPAJ:		30,038.100
stanje zalog gotovih izd. 1. 1. 1982		93,302.270
31. 12.		144,241.297
		— 50,939.027

7. Poročilo o izvajanju predsanacijskega programa za TSP Radlje-Podvelka na področju finansiranja investicijske potrebnosti in finansiranja obratnih sredstev ter vzdrževanje likvidnosti

V skladu z opredelitvami v predsanacijskem programu in na osnovi sklepov in stališč delavskega sveta DO smo sprotno (10-dnevno) spremljali dejansko izvajanje sanacije v primerjavi s predvidevanji v predsanacijskem programu. Naše poročilo je bilo sestavni del skupnih informacij, ki so jih redno prejemale vse temeljne organizacije v Lesni.

V nadaljevanju pa povzemamo bistvene zaključke iz letne informacije interne banke za to temeljno organizacijo, ki smo jo sestavili na osnovi podatkov ZR za leto 1982.

I. Investicijski viri in njihova poraba

Temeljna organizacija ima visoke obveznosti do dajalcev kreditov iz naslova investicijskih kreditov in kreditov za trajna obratna sredstva. V ta namen so v skladu s sporazumom o prevzemu obveznosti TO v okviru Lesne združevala sredstva za redno odplačilo kreditov din 22,639/m, za dokončanje investicije in za nujne nove naložbe pa din 2,533/m.

Investicijski viri so bili ustvarjeni in pridobljeni v skladu s planom, poraba pa je zaostajala, saj smo pridobili več moratorijev za kredite od predvidenih, pa tudi nove naložbe niso bile izvajane v skladu s predvideno dinamiko.

Tako bi temeljna organizacija ob koncu leta zaključila s pozitivnim ostankom investicijskih sredstev, če ne bi zaradi spremembe predpisov vključili v investicijsko porabo tudi tečajnih razlik od odplačanih deviznih kreditov v višini 8,670/m din. Tako prenašamo v leto 1983 investicijski primanjkljaj v višini 5,870/m din, ki ga bomo morali pokriti ob investicijskem planu za leto 1983.

Problem visoke zadolženosti pri tej temeljni organizaciji je še vedno prisoten, saj ostaja zadolženost na ravni leta 1981 (87% vrednosti premoženja). Temeljna organizacija navzven kredite sicer redno odplačuje, vendar se zadolžuje v okviru DO in skupne zadolženosti ne zmanjšuje.

V letu 1982 je temeljna organizacija plačala 19,790/m din obresti od investicijskih kreditov, kar pomeni 92% doseganje plana po predsanacijskem programu.

II. Finansiranje obratnih sredstev in vzdrževanje likvidnosti

Na tem področju lahko tudi ob koncu leta, kakor smo že skozi desetdnevne informacije, ugotovimo večja odstopanja od predsanacijskega programa. Na področju financiranja vezanih obratnih sredstev so dejanske potrebe po virih presegle vsa predvidevanja v predsanacijskem programu.

Večje potrebe po denarju so posledica:

1. večjih zalog gotovih izdelkov od predvidenih
2. višje izgube od predvidenih

(v 000 din)

Vrste vezanih sred. oz. virov	predsanacijski program	stanje 31. 12. 82	razlika	indeks
	1	2	3	2:1
1. zaloge gotovih izdelkov	79,572	121,366	+41,794	153
2. izguba	93,000	124,445	+31,445	134
3. kreditiranje kupcev z menicami	73,854	49,334	-24,520	67
skupaj vezave			+48,719	
4. Kratkoročni krediti	203,753	240,104	+36,351	118
— od tega interni				
— od TOZD preko IB	66,695	139,450	+72,755	209
— od tega od bank in drugih kreditodajalcev preko IB	42,299	100,654	+58,355	238
— nepokriti primanjkljaj	94,795	—	-94,759	
5. Eskont menic in avansi	18,584	33,753	+15,169	182
skupaj viri			+51,520	

Kakor je razvidno iz pregleda, smo večje potrebe po denarju zagotavljali z dodatnimi eksternimi in internimi kratkoročnimi krediti in z večjim eskontom menic. Posledica večjih zadolžitvev na eni strani in dviga splošnih obrestnih mer v zadnjem tromesečju leta 1982 so tudi višje plačane obresti kratkoročnih kreditov ca. 3,700/m din ali indeks 111 nasproti predsanacijskemu programu, nasproti prvotnemu planu pa kar 287.

Tako visoke obresti so seveda tudi posledica nemogoče strukture virov financiranja obratnih sredstev, saj ima temeljna organizacija od skupno potrebnih 429,581/m din obratnih sredstev le 2% ali ca. 10,000/m din svojih sredstev, vse ostalo so tuja in še v veliki meri (83%) kratkoročna in trenutno seveda najdražja. Ker temeljna organizacija ni izvoznik, tudi ne more koristiti kratkoročnih kreditov po ugodnejših obrestnih merah.

Iz celotnega poročila je možno sklepati, da je finančna problematika te temeljne organizacije resnično zaskrbljujoča. Problem te temeljne organizacije se je v Lesni v letu 1982 močno odražal pri zagotavljanju likvidnosti tudi v vseh drugih TO s pritiskom na nižjo investicijsko porabo in podaljševanju plačilnih rokov v strukturi vezanih obratnih sredstev in likvidnosti nimamo nobenih rezerv, nas vsako najmanjše odstopanje od planov stane riziko pridobivanja dodatnih sredstev in zmanjšanje dohodka zaradi visokih obrestnih mer za kratkoročne kredite.

Pri sestavi poročila so sodelovali: Ivan Konečnik, Marjan Baškovič, Pavlina Areh, Jožica Šavc, Marija Miheljak, Tone Potočnik, Vlado Zdovec, Bogo Rus.

POROČILO

o izvršitvi predsanacijskega programa za odpravo vzrokov za nastalo izgubo po periodičnem obračunu za I. polletje 1982

Prvo polletje 1982 je naša temeljna organizacija zaključila s 5,389.880 dinarjev izgube. Vzroki za nastalo izgubo so bili v glavnem naslednji:

1. nedosežena količinska proizvodnja,
2. nedosežene prodajne cene,
3. nižji izkoristek hlodovine,
4. preseženi stroški,
5. višje obračunane devizne premije.

Količinska proizvodnja ni bila dosežena zaradi neolupljene hlodovine, prevelikih zagonskih težav, zmrzle hlodovine ter nenormalno mnogo zastojev zaradi defektov na osnovnih strojih in transportnih napravah. Tudi predelava uvoznega transporterja in enomesna selitev proizvodnje na staro žago nam je zmanjšala proizvodnjo.

Vsi navedeni vzroki za nastalo izgubo v prvem polletju so podrobno opisani v predsanacijskem programu, ki je bil sprejet v začetku septembra 1982. Predsanacijski program je v drugi varianti predvideval v drugem polletju:

- od 1. septembra do konca leta triizmensko obratovanje na novi žagi,
- razrez 24.900 m³ hlodovine (po 60 m³ na izmeno),
- zaposlitev večjega števila delavcev (skupno 86),
- boljši procent izkoriščanja,
- odprodajo obrezlin v celoti,
- nabavo egaliziranih strojkov,
- nabavo rezervnih kartic za elektroniko,
- nabavo in vgraditev laserjev,
- ureditev delovnega mesta za izločanje letev,
- odpravo napak na transporterjih in sortirnici TOM Mežica,
- nabavo in vgraditev večjega ventilatorja za transport sekancev,
- dokončanje lupilne linije MELES
- in razen vsega navedenega povečanje celotnega prihodka ter dohodka.

Predsanacijski program je z II. varianto predvideval v drugem polletju 5,865.293 dinarjev ostanka, s katerim bi sanirali izgubo nastalo v prvem polletju. Planiran ostanek čistega dohodka je bil torej v znesku 476.043 dinarjev. Od tega je bilo po zaključnem računu izvršeno 200.334,97 dinarjev.

Kolektiv TO Žage Vuhred je vse ukrepe, predvidene s predsanacijskim programom, z razumevanjem sprejel ter poleg triizmenskega dela do konca leta dodatno delal še pet prostih sobot po dve izmeni. To je bilo nujno potrebno zaradi štiritedenskega prehoda na dvoizmensko delo, ker je primanjkovalo hlodovine.

Planirani rezultat torej ni bil dosežen v celoti, mnenja pa smo, da bi bil mnogo boljši, če ne bi prišlo do pomanjkanja hlodovine in če bi bilo realizirano vse, kar je bilo predvideno s predsanacijskim programom kot npr.:

- dokončanje lupilne linije MELES, ki bi vsaj proti koncu leta lahko občutno izboljšala učinek žagalnice,
- vgraditev egalizirnih strojkov, ki bi tudi povečali učinek in izboljšali kvaliteto reza,
- nabavo laserjev, ki bi občutno izboljšali procent izkoriščanja,
- nabavo rezervnih kartic za elektroniko in odprava napak na transporterjih TOM Mežica, zaradi katerih bi bilo manj zastojev.

Od vsega, kar je v predsanacijskem programu navedenega, je bil zamenjan le ventilator za transport sekancev, ki pa kljub temu trans-

porta ni izboljšal in so bili zastoji zaradi tega ravno tako ves čas prisotni.

Tudi odvoz oziroma prodaja obrezlin ni tekla po programu. Kljub večkratnim pisnim in ustnim opozorilom ter večkratnim obljubam predstavnikov TIP Otiški vrh in TOZD Blagovni promet je ob koncu leta ostalo še okrog 1500 prm obrezlin, ki jih bo TO zaradi slabše kvalitete morala prodati po znižanih cenah.

Prepričani smo, da so za večino vzrokov objektivne narave, vendar za vse tega ne bi mogli trditi.

Predsednik komisije
Ernest Kučan, dipl. ing.

